

PODSTAWY PROGRAMOWE KSZTAŁCENIA W ZAWODACH SZKOLNICTWA BRANŻOWEGO
PRZYPORZĄDKOWANYCH DO BRANŻY OCHRONY I BEZPIECZEŃSTWA OSÓB
I MIENIA (BPO)

Załącznik zawiera podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowanych do branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia, określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego:

- 1) technik bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 2) technik ochrony fizycznej osób i mienia;
- 3) technik pożarnictwa.

TECHNIK BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY**325509****KWALIFIKACJA WYODRĘBNIONA W ZAWODZIE****BPO.01. Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy****CELE KSZTAŁCENIA**

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji BPO.01. Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy:

- 1) monitorowania przestrzegania przepisów prawa z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 2) kontrolowania warunków technicznych i organizacyjnych związanych z bezpieczeństwem i ergonomią w skali zakładu pracy i w odniesieniu do stanowisk pracy;
- 3) opracowania i opiniowania planów modernizacji i rozwoju zakładu pracy zapewniających poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) oceniania stopnia zagrożeń i ryzyka zawodowego powodowanego przez czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne i psychofizyczne występujące w środowisku pracy;
- 5) ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych;
- 6) organizowania i prowadzenia szkoleń wstępnych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

EFEKTY KSZTAŁCENIA I KRYTERIA WERYFIKACJI TYCH EFEKTÓW

Do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji BPO.01. Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia:

BPO.01. Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy	
BPO.01.1. Podstawy bezpieczeństwa i higieny pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń
1) opisuje zakres praw i obowiązków pracownika oraz pracodawcy wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy	<ol style="list-style-type: none"> 1) analizuje podstawowe przepisy prawa, prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową i ochroną środowiska 2) wskazuje prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 3) wskazuje prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 4) opracowuje procedury postępowania z zakresu ochrony pracy 5) wskazuje prawa i obowiązki pracownika, który uległ wypadkowi przy pracy 6) wskazuje rodzaje świadczeń z tytułu wypadku przy pracy 7) wskazuje prawa i obowiązki pracownika, który zachorował na chorobę zawodową 8) wskazuje rodzaje świadczeń z tytułu choroby zawodowej
2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	<ol style="list-style-type: none"> 1) rozróżnia instytucje działające w zakresie ochrony pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska 2) identyfikuje zadania i uprawnienia instytucji zajmujących się ochroną pracy i ochroną środowiska 3) rozróżnia regulacje wewnątrzzakładowe związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią 4) stosuje przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska podczas wykonywania zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy

3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych	<ol style="list-style-type: none"> 1) identyfikuje źródła zagrożeń w wybranych procesach pracy 2) określa skutki zagrożeń w wybranych procesach pracy 3) identyfikuje czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe występujące na określonych stanowiskach pracy oraz ich źródła i skutki oddziaływania 4) ocenia wprowadzane do użytku substancje, stosowane materiały i procesy technologiczne pod względem szkodliwości dla zdrowia i zagrożeń wypadkowych
4) identyfikuje czynniki środowiska pracy	<ol style="list-style-type: none"> 1) rozróżnia czynniki fizyczne, biologiczne, chemiczne i psychofizyczne występujące w środowisku pracy oraz rozpoznaje zagrożenia związane z występowaniem tych czynników 2) rozpoznaje skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka, w tym prądu elektrycznego, hałasu, mikroklimatu gorącego i zimnego 3) wskazuje skutki oddziaływania czynników chemicznych na organizm człowieka, w tym toksycznych, drażniących, uczulających, rakotwórczych, mutagennych i teratogennych 4) wskazuje skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka, w tym wirusów, bakterii, grzybów, pasożytów 5) wskazuje skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka, w tym obciążenia fizycznego, obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego, monotonii i stresu
5) rozpoznaje i reaguje na zagrożenia wynikające z prowadzenia prac budowlanych i transportowych	<ol style="list-style-type: none"> 1) określa zagrożenia powstające podczas prac budowlanych i transportowych 2) identyfikuje zagrożenia wynikające z prowadzenia prac budowlanych 3) identyfikuje zagrożenia wynikające z prowadzenia prac transportowych 4) wskazuje sposoby eliminowania nieprawidłowego wykonywania prac budowlanych i transportowych 5) przewiduje i prognozuje skutki zagrożeń występujących podczas prac budowlanych 6) przewiduje i prognozuje skutki zagrożeń występujących podczas prac transportowych
6) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań	<ol style="list-style-type: none"> 1) wykorzystuje pakiet programów biurowych do opracowywania dokumentacji związanej z wykonywaniem zadań zawodowych technika bezpieczeństwa i higieny pracy 2) stosuje programy komputerowe do oceny zagrożeń i ryzyka zawodowego 3) wykorzystuje zasoby internetu do gromadzenia materiałów i literatury popularyzującej problematykę bezpieczeństwa i higieny pracy
7) określa zasady doboru środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	<ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje funkcje odzieży ochronnej 2) rozpoznaje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej stosowane podczas wykonywania zadań na różnych stanowiskach pracy 3) dobiera typowe środki ochrony indywidualnej i zbiorowej do rodzaju wykonywanych prac

8) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności stosowane podczas realizacji zadań zawodowych	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
9) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego 2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego 3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku 4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej 5) powiadamia odpowiednie służby 6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie 7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar 8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
BPO.01.2. Monitorowanie przestrzegania przepisów prawa określających wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) wskazuje odpowiedzialność pracodawcy i pracownika w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy	1) wskazuje odpowiedzialność pracodawcy w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy 2) wskazuje odpowiedzialność pracownika w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy
2) monitoruje stosowanie przepisów ochrony pracy dotyczących kobiet, młodocianych i niepełnosprawnych	1) rozróżnia przepisy ochrony pracy dotyczące kobiet, młodocianych i niepełnosprawnych 2) nadzoruje stosowanie przepisów ochrony pracy dotyczące kobiet, młodocianych i niepełnosprawnych
3) monitoruje stosowanie przepisów ochrony pracy dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem	1) rozpoznaje przepisy ochrony pracy dotyczące uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem 2) kontroluje stosowanie przepisów ochrony pracy dotyczące uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem
4) opracowuje regulaminy i instrukcje ogólne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy	1) sporządza instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy dla określonych stanowisk pracy 2) sporządza regulaminy i instrukcje ogólne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy w odniesieniu do pomieszczeń pracy
5) sprawdza prawidłowość przydziału odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej zgodnie z przepisami prawa i wytycznymi zawartymi w regulacjach wewnątrzzakładowych	1) rozróżnia środki ochrony indywidualnej według kryterium przynależności do grupy zagrożeń, przed którymi środki mają chronić pracownika 2) wskazuje środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze niezbędne podczas wykonywania zadań zawodowych na danym stanowisku pracy 3) dobiera środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze zgodnie z przepisami prawa i wytycznymi zawartymi w regulacjach wewnątrzzakładowych

BPO.01.3. Doskonalenie ergonomicznych warunków pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) charakteryzuje cele i zadania ergonomii	1) wymienia rodzaje wymagań ergonomicznych 2) określa znaczenie ergonomii koncepcyjnej i korekcyjnej
2) przeprowadza ocenę ergonomiczną stanowiska pracy wybraną metodą	1) interpretuje wskaźniki wydolnościowe człowieka 2) rozpoznaje czynniki obciążenia psychicznego pracą 3) ocenia obciążenie fizyczne pracownika na stanowiskach pracy 4) analizuje przyczyny zmęczenia fizycznego i psychicznego pracowników 5) formułuje wnioski i zalecenia wynikające z obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego na stanowisku pracy
3) określa stanowiska pracy wymagające specyficznych predyspozycji psychomotorycznych	1) określa charakterystyczne etapy, które można wyodrębnić w procesie pracy 2) wymienia stanowiska pracy wymagające specyficznych predyspozycji psychomotorycznych pracowników 3) określa zasady doboru pracowników na dane stanowisko pracy
4) rozpoznaje obciążenie psychiczne człowieka na stanowisku pracy	1) określa rolę zmysłów w odbiorze informacji podczas wykonywania zadań zawodowych 2) rozróżnia efekt fizjologicznego obciążenia człowieka pracą 3) wyjaśnia rolę systemu nerwowego człowieka w procesie pracy
5) opisuje objawy występujące w przypadku monotonii i zmęczenia człowieka	1) ocenia monotypowość ruchów roboczych na stanowisku pracy 2) rozpoznaje charakterystyczne objawy występujące w przypadku monotonii i zmęczenia 3) wymienia charakterystyczne objawy występujące w przypadku obciążenia pracą monotypową na stanowisku pracy 4) wskazuje czynniki zaburzające prawidłowe warunki odbioru informacji lub wykonywania czynności przy zaangażowaniu zmysłów człowieka 5) wymienia czynniki wpływające na proces zmęczenia człowieka
6) określa intelektualne i psychomotoryczne predyspozycje pracowników wymagane do wykonywania określonych zadań	1) określa wpływ procesów emocjonalno-motywacyjnych na sprawność działania człowieka 2) rozpoznaje fizyczne predyspozycje pracowników wymagane do wykonywania określonych zadań 3) określa wpływ predyspozycji psychomotorycznych pracowników do wykonywania określonych zadań
7) charakteryzuje relacje zachodzące w układzie człowiek – maszyna – środowisko	1) identyfikuje relacje zachodzące w układzie człowiek – maszyna – środowisko 2) rozróżnia funkcje człowieka w układzie człowiek – maszyna 3) rozróżnia funkcje człowieka w układzie człowiek – środowisko
8) udziela porad w zakresie wyposażania pomieszczeń produkcyjnych i organizowania stanowisk pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii	1) stosuje dokumentację techniczną do korygowania elementów stanowisk pracy 2) dobiera środki i materiały wspomagające organizację stanowisk pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii

BPO.01.4. Opracowywanie i opiniowanie planów modernizacji i rozwoju zakładu pracy zapewniających poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) definiuje podstawowe pojęcia z zakresu rysunku technicznego	1) rozpoznaje uproszczenia rysunkowe typowych części maszyn 2) odczytuje rysunki techniczne 3) odczytuje schematy blokowe prostych połączeń elektrycznych i kinematycznych 4) korzysta z oprogramowania do komputerowego wspomagania projektowania 5) posługuje się normami dotyczącymi rysunku technicznego
2) stosuje przepisy prawa w zakresie organizowania obiektów, pomieszczeń i stanowisk pracy	1) wymienia podstawowe wymagania prawa budowlanego w zakresie budowy obiektów budowlanych i pomieszczeń pracy 2) posługuje się dokumentacją do projektowania i organizowania stanowisk pracy 3) określa wymagania, jakie muszą spełniać obiekty pod względem zgodności z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy 4) określa wymagania, jakie muszą spełniać pomieszczenia pracy pod względem zgodności z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy 5) określa wymagania, jakie muszą spełniać stanowiska pracy pod względem zgodności z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy 6) wymienia zagrożenia wynikające z niedostosowania obiektów, pomieszczenia i stanowiska pracy do przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy 7) wskazuje działania zapobiegające zagrożeniom wynikającym z niedostosowania obiektów, pomieszczeń i stanowisk pracy do przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy 8) formułuje wnioski z przeglądów stanowisk pracy pod względem zgodności z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy 9) wykonuje szkice rozmieszczenia maszyn i urządzeń na stanowisku pracy
3) charakteryzuje pojęcia związane z eksploatacją obiektów technicznych	1) rozróżnia pojęcia związane z eksploatacją obiektów technicznych 2) rozpoznaje działania składające się na proces eksploatacji obiektów technicznych 3) wykorzystuje dokumentację techniczną i technologiczną w celu wykonywania zadań zawodowych
4) stosuje przepisy prawa energetycznego w zakresie organizowania stanowisk pracy zgodnie z bezpieczeństwem i higieną pracy	1) opisuje wymagania bezpieczeństwa eksploatacji instalacji i urządzeń 2) wykonuje szkice rozmieszczenia instalacji elektrycznych na stanowisku pracy
5) charakteryzuje podstawowe pojęcia z zakresu elektrotechniki	1) rozróżnia wielkości elektryczne i ich jednostki 2) stosuje podstawowe prawa elektrotechniki: prawo Ohma, prawa Kirchhoffa 3) charakteryzuje pojęcia związane z doбором kabli i przewodów elektrycznych 4) rozróżnia podstawowe zabezpieczenia elektryczne maszyn i urządzeń 5) rozpoznaje nieprawidłowości w pracy urządzeń elektrycznych

	6) rozróżnia parametry zabezpieczeń elektrycznych 7) wskazuje przyczyny uruchomienia zabezpieczeń elektrycznych
6) identyfikuje podstawowe prawa mechaniki	1) rozróżnia pojęcia z zakresu konstrukcji maszyn i urządzeń 2) wskazuje zastosowanie połączeń rozłącznych i nierozłącznych 3) wymienia wymagania wytrzymałościowe
7) charakteryzuje wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy związane z eksploatacją maszyn i urządzeń mechanicznych, elektrycznych oraz aparatury chemicznej	1) wymienia podstawowe zasady i wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy związane z eksploatacją maszyn i innych urządzeń technicznych oraz aparatury chemicznej 2) rozróżnia przepisy prawa w zakresie wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy związane z eksploatacją maszyn i urządzeń technicznych oraz aparatury chemicznej 3) wskazuje sposoby eliminowania zagrożeń powstałych w trakcie eksploatacji maszyn i urządzeń technicznych oraz aparatury chemicznej
8) charakteryzuje wymagania minimalne dotyczące maszyn i urządzeń technicznych pod względem zgodności z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy	1) wymienia rodzaje maszyn i urządzeń technicznych, dla których konieczne jest stosowanie wymagań zasadniczych 2) rozróżnia urządzenia ochronne maszyn i urządzeń technicznych 3) wykonuje czynności związane z kontrolą maszyn i urządzeń technicznych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
9) wykorzystuje urządzenia biurowe i pakiet programów biurowych do opracowywania dokumentacji związanej z wykonywaniem zadań zawodowych technika bezpieczeństwa i higieny pracy	1) posługuje się urządzeniami biurowymi 2) korzysta z elektronicznych usług administracji publicznej 3) stosuje programy komputerowe wspomagające sporządzanie dokumentacji zawodowej 4) wykorzystuje zasoby internetu do gromadzenia materiałów i literatury dotyczącej problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy
BPO.01.5. Ocena ryzyka zawodowego	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) korzysta z dokumentacji technicznej, norm oraz przepisów prawa dotyczących oceny ryzyka zawodowego	1) stosuje przepisy prawa dotyczące oceny ryzyka zawodowego 2) formułuje cele oceny ryzyka zawodowego
2) klasyfikuje zagrożenia występujące podczas wykonywania zadań zawodowych na poszczególnych stanowiskach pracy	1) rozróżnia czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne i psychofizyczne według ich rodzaju i ciężkości, występujące podczas wykonywania zadań zawodowych na poszczególnych stanowiskach pracy 2) identyfikuje czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe występujące podczas wykonywania zadań zawodowych na poszczególnych stanowiskach pracy
3) identyfikuje źródła i skutki zagrożeń występujących podczas wykonywania zadań zawodowych na poszczególnych stanowiskach pracy	1) rozpoznaje źródła zidentyfikowanych zagrożeń występujących na danym stanowisku pracy 2) opisuje skutki zidentyfikowanych zagrożeń na danym stanowisku pracy
4) organizuje we współpracy z laboratoriami badania i pomiary czynników środowiska pracy	1) odczytuje wyniki badań i pomiarów czynników środowiska pracy 2) ocenia na podstawie wyników badań i pomiarów czynników środowiska pracy wprowadzane w

	<p>zakładzie pracy surowce, materiały i procesy technologiczne pod względem ich szkodliwości dla zdrowia i zagrożeń wypadkowych</p> <p>3) sporządza dokumentację w zakresie pomiarów i badań czynników środowiska pracy</p> <p>4) interpretuje wyniki pomiarów czynników środowiska pracy</p>
5) wskazuje działania związane z oceną ryzyka zawodowego	<p>1) rozróżnia metody oceny ryzyka zawodowego</p> <p>2) przygotowuje plan oceny ryzyka zawodowego dla zakładu pracy</p> <p>3) określa etapy oceny ryzyka zawodowego</p> <p>4) dobiera metodę oceny ryzyka zawodowego</p> <p>5) szacuje ryzyko i wyznacza jego dopuszczalność dla zidentyfikowanych zagrożeń</p> <p>6) ocenia ryzyko zawodowe na stanowiskach pracy</p>
6) określa sposoby eliminowania lub ograniczania zagrożeń wynikających z oceny ryzyka zawodowego	<p>1) dobiera i wskazuje odpowiednie metody eliminowania zagrożeń wypadkowych</p> <p>2) określa sposoby eliminowania lub ograniczania niekorzystnego wpływu na pracownika czynników chemicznych, fizycznych, biologicznych i psychofizycznych występujących w środowisku pracy</p> <p>3) określa niezbędne działania techniczne na podstawie wniosków wynikających z oceny ryzyka zawodowego</p> <p>4) określa niezbędne działania organizacyjne na podstawie wniosków wynikających z oceny ryzyka zawodowego</p> <p>5) stosuje sposoby ograniczania zagrożeń wynikających z oceny ryzyka zawodowego</p>
7) przygotowuje dokumentację potwierdzającą przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego	<p>1) przygotowuje listy do analizy i oceny zagrożeń w środowisku pracy</p> <p>2) tworzy arkusze oceny zagrożeń w środowisku pracy</p> <p>3) sporządza kartę oceny ryzyka zawodowego</p> <p>4) opracowuje dokumentację potwierdzającą przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego i zapoznanie pracowników z oceną ryzyka na stanowisku pracy</p>
BPO.01.6. Ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) ocenia zdarzenia zgodnie z definicją wypadku przy pracy i choroby zawodowej	<p>1) wskazuje przepisy prawa dotyczące wypadków przy pracy</p> <p>2) klasyfikuje wypadki przy pracy</p> <p>3) wskazuje cechy charakteryzujące wypadek przy pracy</p> <p>4) opisuje działania, jakie należy podjąć w razie podejrzenia choroby zawodowej</p> <p>5) stosuje procedury dotyczące chorób zawodowych</p>
2) określa zakres obowiązków pracodawcy w przypadku zaistnienia wypadku przy pracy oraz w razie wystąpienia choroby zawodowej	<p>1) interpretuje obowiązki pracodawcy w razie wystąpienia wypadku przy pracy</p> <p>2) interpretuje obowiązki pracodawcy w razie wystąpienia choroby zawodowej</p> <p>3) wskazuje obowiązki pracodawcy w razie wypadku przy pracy</p> <p>4) opisuje działania, jakie należy podjąć w razie wystąpienia wypadku przy pracy</p>

	5) wskazuje obowiązki pracodawcy w razie podejrzenia choroby zawodowej
3) ustala okoliczności i przyczyny wypadku przy pracy	1) rozróżnia metody ustalania przyczyn wypadku przy pracy 2) rozróżnia przyczyny bezpośrednie i pośrednie wypadku przy pracy 3) sporządza listę przyczyn technicznych wypadku przy pracy 4) sporządza listę przyczyn organizacyjnych wypadku przy pracy 5) sporządza listę przyczyn ludzkich wypadku przy pracy
4) sporządza dokumentację powypadkową	1) kompletuje dokumenty dotyczące okoliczności wypadku 2) sporządza dokumentację powypadkową 3) opracowuje wnioski i zalecenia profilaktyczne dotyczące wypadków przy pracy
5) określa działania zapobiegawcze z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	1) określa działania zapobiegawcze z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych 2) opracowuje środki zapobiegające wystąpieniu wypadku przy pracy 3) opracowuje środki zapobiegające zachorowaniu na chorobę zawodową
BPO.01.7. Organizowanie i prowadzenie szkoleń wstępnych oraz popularyzacja problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) charakteryzuje podstawowe pojęcia z zakresu uczenia się dorosłych	1) określa zasady kształcenia dorosłych 2) określa czynniki sprzyjające pozytywnemu nastawieniu pracownika do procesu szkolenia 3) ustala potrzeby szkoleniowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
2) określa cele ogólne szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z przepisami prawa	1) różnicuje cele kształcenia w kategoriach wiedzy, umiejętności i postaw 2) określa szczegółowe cele kształcenia 3) różnicuje cele szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy dla określonej grupy pracowników 4) dokonuje operacjonalizacji celów szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy dla określonej grupy pracowników
3) dostosowuje formy i treści kształcenia do celów szkolenia i specyfiki grupy szkoleniowej	1) opracowuje program szkolenia oraz określa warunki realizacji treści kształcenia 2) opracowuje program instruktażu ogólnego dla określonej grupy pracowników w zakresie treści nauczania 3) dostosowuje formę szkolenia do specyfiki grupy szkoleniowej
4) stosuje nowoczesne metody nauczania i środki dydaktyczne podczas prowadzenia szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	1) rozróżnia metody aktywizujące podczas prowadzenia szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy 2) dobiera metody aktywizujące do celu szkolenia i możliwości odbiorcy 3) dobiera środki dydaktyczne do celów szkolenia i specyfiki grupy docelowej
5) przygotowuje materiały popularyzujące problematykę z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy	1) określa formy popularyzacji zagadnień bezpieczeństwa i higieny stosowane w zakładzie pracy 2) korzysta z polskich i zagranicznych materiałów pomocniczych na temat bezpieczeństwa i higieny pracy

	3) dostosowuje treści w materiałach z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy do zmian w prawie pracy i aktualnego stanu wiedzy
6) sporządza dokumentację szkoleń różnych grup pracowniczych	1) rozróżnia rodzaje dokumentacji szkoleniowej z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy 2) opracowuje program i harmonogram szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy dla określonej grupy pracowników 3) sporządza kartę szkolenia wstępnego 4) sporządza rejestry szkoleń różnych grup pracowniczych
BPO.01.8. Język obcy zawodowy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta
2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)	1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu 2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje 3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu 4) układa informacje w określonym porządku
3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi 2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) 3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko 4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze 5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji

wykonywanym zawodem – według wzoru)	
<p>4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu</p> <p>a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p>	<p>1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę</p> <p>2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia</p> <p>3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób</p> <p>4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi</p> <p>5) pyta o upodobania i intencje innych osób</p> <p>6) stosuje zwroty i formy grzecznościowe</p> <p>7) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji</p>
<p>5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p>	<p>1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)</p> <p>2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym</p> <p>3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym</p> <p>4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał np. prezentację</p>
<p>6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową:</p> <p>a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem</p> <p>b) współdziała w grupie</p> <p>c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym</p> <p>d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne</p>	<p>1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego</p> <p>2) współdziała z innymi osobami realizując zadania językowe</p> <p>3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych</p> <p>4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy</p> <p>5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa</p> <p>6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne</p>
BPO.01.9. Kompetencje personalne i społeczne	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
<p>1) przestrzega reguł i procedur obowiązujących w środowisku pracy</p>	<p>1) respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy</p> <p>2) przyjmuje odpowiedzialność za powierzone informacje zawodowe</p> <p>3) określa konsekwencje nieprzestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy</p> <p>4) przestrzega zasad rzetelności, lojalności i kultury osobistej</p>

	5) przestrzega zasad etycznych i prawnych związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 6) stosuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami
2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji	1) wskazuje cele planowanego zadania 2) ustala harmonogram wykonania zadań 3) realizuje zadania zgodnie z planem 4) weryfikuje planowane działania 5) ponosi odpowiedzialność za wykonywane zadania
3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	1) podaje przykłady rozwiązań problemu 2) proponuje nowe i nietypowe rozwiązanie problemu 3) korzysta z opinii i pomysłów innych członków zespołu
4) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem	1) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem 2) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej 3) przedstawia różne formy zachowań asertywnych jako sposobów radzenia sobie ze stresem
5) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w wybranym zawodzie	1) ocenia swoje umiejętności i kompetencje w praktyce 2) podaje przykłady możliwości rozwoju zawodowego 3) przewiduje konsekwencje swoich działań i innych członków zespołu
6) opisuje typowe strategie i taktyki negocjacyjne	1) charakteryzuje zachowania człowieka przy prowadzeniu negocjacji 2) negocjuje prostą umowę lub porozumienie
7) charakteryzuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej	1) stosuje właściwe formy komunikacji interpersonalnej 2) przestrzega zasad prowadzenia dyskusji 3) stosuje komunikację werbalną i niewerbalną 4) stosuje formy grzecznościowe w mowie i piśmie 5) właściwie interpretuje mowę ciała w komunikacji interpersonalnej 6) stosuje aktywne metody słuchania
8) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) wyjaśnia potrzebę kształcenia ustawicznego przez całe życie 2) wskazuje rodzaje i możliwości doskonalenia się w zawodzie 3) planuje karierę zawodową
9) współpracuje w zespole	1) współorganizuje pracę zespołu 2) dzieli się zadaniami 3) przestrzega zasad współpracy w zespole
BPO.01.10. Organizacja pracy małych zespołów	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) stosuje zasady współdziałania w zespole	1) określa zadania członków zespołu 2) mobilizuje współpracowników do wykonywania zadań 3) przygotowuje analizę pracy członków zespołu 4) monitoruje pracę zespołu
2) kieruje pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy	1) wydaje polecenia członkom grupy z uwzględnieniem kwalifikacji zawodowych 2) argumentuje swoje decyzje w rozmowach ze współpracownikami 3) modyfikuje działania w oparciu o wspólnie wypracowane stanowisko
3) wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości działań	1) wskazuje nowe rozwiązania i techniki organizacji występujące w branży 2) stosuje rozwiązania usprawniające pracę

	3) dokonuje prostych modernizacji stanowiska pracy w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy
--	--

WARUNKI REALIZACJI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE TECHNIK BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

Szkoła prowadząca kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Wyposażenie szkoły niezbędne do realizacji kształcenia w kwalifikacji BPO.01. Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy

Pracownia bezpieczeństwa i higieny pracy wyposażona w:

- stanowiska komputerowe (jedno stanowisko dla jednego ucznia),
- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu, drukarkę i skaner, pakiet programów biurowych,
- karty charakterystyk substancji niebezpiecznych,
- zestaw norm i przepisów prawa dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy prawa budowlanego, przepisy prawa energetycznego,
- literaturę fachową z zakresu mechaniki i elektrotechniki.

Pracownia udzielania pierwszej pomocy wyposażona w stanowiska do udzielania pierwszej pomocy, fantomy do resuscytacji osoby dorosłej i dziecka oraz apteczkę pierwszej pomocy.

Miejsce realizacji praktyk zawodowych: podmioty stanowiące potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie w zawodzie.

Liczba tygodni przeznaczonych na realizację praktyk zawodowych: 4 tygodnie (140 godzin).

MINIMALNA LICZBA GODZIN KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO DLA KWALIFIKACJI WYODRĘBNIONEJ W ZAWODZIE¹⁾

BPO.01. Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy	
Nazwa jednostki efektów kształcenia	Liczba godzin
BPO.01.1. Podstawy bezpieczeństwa i higieny pracy	96
BPO.01.2. Monitorowanie przestrzegania przepisów prawa określających wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy	96
BPO.01.3. Doskonalenie ergonomicznych warunków pracy	96
BPO.01.4. Opracowywanie i opiniowanie planów modernizacji i rozwoju zakładu pracy zapewniających poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy	96
BPO.01.5. Ocena ryzyka zawodowego	160
BPO.01.6. Ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych	160
BPO.01.7. Organizowanie i prowadzenie szkoleń wstępnych oraz popularyzacja problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy	64
BPO.01.8. Język obcy zawodowy	64
Razem	832
BPO.01.9. Kompetencje personalne i społeczne ²⁾	
BPO.01.10. Organizacja pracy małych zespołów ²⁾	

¹⁾ W szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, przewidzianego dla kształcenia zawodowego w danym typie szkoły, zachowując, z wyjątkiem szkoły policealnej kształcącej w formie stacjonarnej lub zaocznej, minimalną liczbę godzin wskazanych w tabeli dla efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

- ²⁾ Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

TECHNIK OCHRONY FIZYCZNEJ OSÓB I MIENIA**541315****KWALIFIKACJA WYODRĘBNIONA W ZAWODZIE**

BPO.02. Ochrona osób i mienia

CELE KSZTAŁCENIA

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie technik ochrony fizycznej osób i mienia powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji BPO.02. Ochrona osób i mienia:

- 1) organizowania i realizowania ochrony fizycznej oraz elementów zabezpieczenia technicznego;
- 2) organizowania i realizowania ochrony obszarów, obiektów oraz urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie;
- 3) organizowania i realizowania ochrony wartości pieniężnych, innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych oraz informacji niejawnych;
- 4) organizowania i realizowania zabezpieczenia imprez masowych.

EFEKTY KSZTAŁCENIA I KRYTERIA WERYFIKACJI TYCH EFEKTÓW

Do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji BPO.02. Ochrona osób i mienia niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia:

BPO.02. Ochrona osób i mienia	
BPO.02.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią	<ol style="list-style-type: none"> 1) wskazuje przepisy prawa związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią związane z realizacją zadań zawodowych 2) określa działania zapobiegające wyrządzeniu szkód środowisku, które mogą powstać w wyniku realizacji zadań zawodowych pracownika ochrony fizycznej 3) określa wymagania dotyczące ergonomii pracy
2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia instytucje i służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska 2) wymienia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
3) określa zagrożenia związane z występowaniem czynników szkodliwych w środowisku pracy	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia przykłady czynników zagrażających zdrowiu lub życiu, występujących w środowisku pracy 2) określa wpływ czynników szkodliwych na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników 3) określa zasady organizacji stanowiska pracy, zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, stosownie do rodzaju realizowanego zadania w ochronie osób i mienia np. stanowisko konwojenta, pracownika grupy interwencyjnej
4) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych	<ol style="list-style-type: none"> 1) identyfikuje zagrożenia wynikające z funkcjonowania urządzeń mechanicznych 2) identyfikuje zagrożenia wynikające z funkcjonowania urządzeń elektrycznych 3) identyfikuje zagrożenia chemiczne występujące w związku z wykonywaną pracą 4) określa sposoby eliminowania zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych

5) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego 2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego 3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku 4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej 5) powiadamia odpowiednie służby 6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie 7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar 8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
6) dobiera środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	1) dobiera środki ochrony indywidualnej stosownie do rodzaju działań i warunków ich realizacji 2) dobiera środki ochrony zbiorowej stosownie do rodzaju działań i warunków ich realizacji
BPO.02.2. Podstawy ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) rozróżnia źródła prawa powszechnie obowiązującego	1) wskazuje przepisy prawa dotyczące realizacji ochrony osób i mienia 2) rozróżnia podstawowe pojęcia związane z wykonywaniem zadań zawodowych 3) dobiera przepisy prawa dotyczące ochrony danych osobowych i informacji niejawnych
2) wskazuje przepisy prawa dotyczące ochrony osób i mienia	1) wskazuje przepisy prawa i pojęcia dotyczące środków przymusu bezpośredniego i broni palnej 2) rozróżnia przepisy prawa i pojęcia dotyczące organizowania i realizowania ochrony fizycznej oraz elementów zabezpieczenia technicznego 3) identyfikuje przepisy prawa i pojęcia dotyczące organizowania i realizowania ochrony obszarów, obiektów oraz urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie 4) identyfikuje przepisy prawa i pojęcia dotyczące organizowania i realizowania ochrony wartości pieniężnych, innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych 5) identyfikuje przepisy prawa i pojęcia dotyczące organizowania i realizowania zabezpieczenia imprez masowych
3) rozpoznaje zagrożenia dla osób i mienia	1) rozpoznaje zagrożenia wywołane działalnością człowieka 2) określa negatywne skutki oddziaływania sił naturalnych na ludzi i mienie
4) określa istotę procesów psychicznych w sytuacji zagrożenia	1) wskazuje procesy psychiczne w sytuacji zagrożenia 2) wyjaśnia zmiany zachowania na skutek procesów psychicznych zachodzących w sytuacji zagrożenia
5) interpretuje zachowania społeczne zbiorowości i jednostki w sytuacji zagrożenia	1) określa reakcje człowieka na zagrożenia 2) rozróżnia zachowania tłumu w sytuacji zagrożenia 3) opisuje skutki indywidualnych i zbiorowych reakcji na zagrożenia

6) określa płaszczyzny współpracy z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i ochronę w zakresie, jaki został im przypisany	1) klasyfikuje formacje i podmioty wykonujące zadania z zakresu ochrony i bezpieczeństwa 2) rozróżnia płaszczyzny współpracy z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i ochronę
7) rozróżnia ustawowe uprawnienia i obowiązki pracowników ochrony fizycznej	1) określa ustawowe uprawnienia i obowiązki osoby wpisanej na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej 2) określa ustawowe uprawnienia i obowiązki osoby niewpisanej na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej
8) identyfikuje zagrożenia terrorystyczne	1) rozróżnia zagrożenia terrorystyczne 2) określa bieżący i potencjalny stan bezpieczeństwa z uwzględnieniem zagrożenia terrorystycznego chronionych obszarów, obiektów, urządzeń 3) określa bieżący i potencjalny stan bezpieczeństwa z uwzględnieniem zagrożenia terrorystycznego chronionych transportów 4) określa bieżący i potencjalny stan bezpieczeństwa z uwzględnieniem zagrożenia terrorystycznego chronionych imprez masowych
9) sporządza plan ochrony obszaru, obiektu, urządzenia, transportu podlegającego obowiązkowej ochronie oraz sporządza graficzny plan zabezpieczenia imprezy masowej	1) wskazuje obiekty, dla których sporządzenie planu ochrony jest obligatoryjne 2) określa strukturę planu ochrony obiektu 3) rozróżnia elementy struktury przykładowego planu ochrony obiektu
10) sporządza dokumentację ochronną	1) sporządza dokumentację ochronną zgodnie z przepisami prawa 2) wskazuje sposoby aktualizowania i przechowywania dokumentacji ochronnej
11) rozróżnia metody komunikowania się i negocjacji w sytuacji zagrożenia	1) dobiera metody komunikowania się w sytuacji zagrożenia podczas ewakuacji ze strefy zagrożenia 2) dobiera metody negocjacji do sytuacji zagrożenia
12) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozpoznaje oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności

BPO.02.3. Organizowanie ochrony osób

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) analizuje informacje i zagrożenia dotyczące ochranianej osoby	1) określa, jak informacje dotyczące ochranianej osoby wpływają na eliminację zagrożeń 2) określa zagrożenia dotyczące ochranianej osoby z uwzględnieniem jej pozycji społecznej, politycznej, zawodowej, ekonomicznej
2) planuje ochronę osobistą	1) oblicza stan ilościowy ochrony osobistej w zależności od zastosowanego szyku ochronnego 2) określa szysk ochronny odpowiedni do sytuacji 3) określa taktykę ochrony osoby stosownie do sytuacji 4) organizuje ochronę osobistą podczas przemarszu i z wykorzystaniem środków transportu 5) określa ochronę w miejscu pobytu i przemieszczania się osoby chronionej
3) określa ubiór oraz rodzaj wyposażenia i uzbrojenie pracowników ochrony	1) dobiera rodzaj uzbrojenia i sposób jego noszenia oraz jednostki broni i sposób ich noszenia 2) dobiera wyposażenie i strój dla pracowników ochrony

4) ustala zadania dla poszczególnych pracowników ochrony osobistej	1) wymienia zadania dla dowódcy ochrony 2) wyznacza zadania dla pracowników ochrony fizycznej
5) reaguje na zagrożenia ochranianej osoby	1) wskazuje dozwolone prawem działania pracownika ochrony fizycznej w reakcji na zaistniałe zagrożenia chronionej osoby 2) dobiera działania ochronne stosownie do zaistniałego zagrożenia 3) ocenia skuteczność podjętych działań ochronnych
BPO.02.4. Zabezpieczenia techniczne wspomagające ochronę osób i mienia	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) rozróżnia techniczne środki zabezpieczenia obiektu	1) klasyfikuje elektroniczne, mechaniczne i budowlane środki zabezpieczeń 2) dobiera techniczne środki zabezpieczeń do rodzaju obiektu i form ochrony fizycznej
2) przestrzega przepisów prawa i norm dotyczących technicznych środków zabezpieczenia mienia	1) dobiera techniczne środki zabezpieczeń zgodnie z ich przeznaczeniem i przepisami prawa 2) posługuje się normami dla weryfikacji możliwości stosowania środków zabezpieczania mienia
3) podejmuje działania po sygnale z systemu alarmowego	1) określa działania, które może podejmować pracownik ochrony fizycznej podczas ochrony obiektu 2) określa zadania uzbrojonego stanowiska interwencyjnego i grupy interwencyjnej
4) wykorzystuje urządzenia i systemy sygnalizujące stan zagrożenia chronionych osób i mienia zgodnie z ich przeznaczeniem	1) dobiera systemy sygnalizujące stan zagrożenia chronionych osób i mienia 2) rozróżnia podstawowe elementy systemu alarmowego 3) rozpoznaje elementy systemu kontroli dostępu i określa ich zastosowanie
5) określa wymogi przechowywania lub transportowania wartości pieniężnych	1) rozróżnia urządzenia, pojemniki, pomieszczenia i bankowozy służące do przechowywania lub transportowania wartości pieniężnych 2) dobiera rodzaje urządzeń, pojemników, pomieszczeń lub bankowozów do przechowywania lub transportowania wartości pieniężnych
BPO.02.5. Zapewnianie ochrony obszarów, obiektów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) określa rodzaj chronionego obiektu, obszaru i urządzenia	1) wskazuje kategorie, do których przynależą chronione obiekty, obszary i urządzenia 2) identyfikuje obiekty, obszary i urządzenia podlegające obowiązkowej ochronie
2) ustala formę i stan osobowy ochrony fizycznej obszaru, obiektu i urządzenia	1) rozróżnia formy ochrony fizycznej 2) oblicza niezbędny stan osobowy pracowników ochrony fizycznej obszaru, obiektu i urządzenia 3) wyznacza miejsca pełnienia służby dla pracownika ochrony
3) wyznacza zadania pracownikom ochrony fizycznej w celu wykonania ochrony mienia	1) wyznacza strefy ochrony mienia 2) dobiera zadania dla pracowników ochrony fizycznej podczas ochrony obiektu, stosownie do posiadanych uprawnień i zajmowanego stanowiska
4) ustala stopień zagrożenia obszaru, obiektu i urządzenia	1) klasyfikuje zagrożenia obiektu 2) rozpoznaje zagrożenia naturalne i wynikające z działalności człowieka 3) ocenia ryzyko wystąpienia zagrożeń

5) reaguje na zaistniałe zagrożenia mienia	1) określa obowiązki i uprawnienia pracownika ochrony fizycznej w reakcji na zaistniałe zagrożenia mienia 2) dobiera algorytmy postępowania podczas zaistniałych zagrożeń mienia 3) określa możliwe reakcje na zaistniałe zagrożenie
6) rozróżnia obowiązki i uprawnienia pracownika ochrony fizycznej	1) wymienia obowiązki i uprawnienia pracownika ochrony fizycznej 2) wymienia minimalne wymagania dotyczące kwalifikacji pracownika ochrony fizycznej
7) stosuje, zgodnie przepisami prawa, środki przymusu bezpośredniego	1) określa czynności poprzedzające użycie środków przymusu bezpośredniego 2) określa zasady wykorzystania środków przymusu bezpośredniego 3) określa czynności następujące po użyciu środków przymusu bezpośredniego 4) określa czynności następujące po wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego
8) stosuje broń palną zgodnie przepisami prawa: a) opisuje zasady bezpiecznego posługiwania się bronią palną b) opisuje techniki posługiwania się bronią palną c) posługuje się bronią palną w działaniach ochronnych	1) określa czynności poprzedzające użycie lub wykorzystanie broni palnej 2) określa czynności następujące po użyciu lub wykorzystaniu broni palnej 3) rozpoznaje elementy broni palnej i zasady jej działania 4) dobiera broń palną stosownie do realizowanego zadania 5) rozróżnia elementy balistyki wewnętrznej i zewnętrznej, zasady celowania i teorii strzału
9) podejmuje działania w sytuacji zagrożenia terrorystycznego	1) określa zadania głównych formacji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w sytuacji zagrożenia terrorystycznego 2) określa zasady zabezpieczenia miejsca zdarzenia 3) dobiera odpowiednie procedury w przypadku ewakuacji 4) dobiera techniki samoobrony i interwencyjne stosownie do zaistniałej sytuacji
10) definiuje wewnętrzne służby ochrony	1) charakteryzuje zasady i tryb powoływania wewnętrznych służb ochrony 2) rozpoznaje strukturę organizacyjną i zasady działania wewnętrznych służb ochrony 3) określa uzbrojenie, wyposażenie i umundurowanie pracowników wewnętrznych służb ochrony
BPO.02.6. Realizowanie ochrony transportowanego mienia	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) rozpoznaje przedmiot konwojowania	1) klasyfikuje przedmiot konwojowania ze względu na rodzaj i wartość 2) rozróżnia przedmioty wartościowe i niebezpieczne 3) rozpoznaje wartości pieniężne 4) określa wymagania dotyczące konwojowanego transportu wartości pieniężnych
2) ustala potrzeby transportowe i wyznacza skład osobowy konwoju	1) rozróżnia pojazdy przeznaczone do transportu wartości pieniężnych 2) dobiera pojazdy przeznaczone do transportu wartości pieniężnych stosownie do rodzaju i wartości konwojowanego mienia 3) określa stanowiska osób wchodzących w skład konwoju 4) oblicza skład grupy konwojowej w zależności od wartości transportowanego mienia

3) ustala uzbrojenie i wyposażenie konwoju: a) opisuje dopuszczalne prawem typy uzbrojenia b) opisuje dopuszczalne prawem rodzaje wyposażenia stosowanego podczas transportu mienia	1) określa dozwolone dla konwojentów rodzaje broni 2) określa środki ochrony osobistej konwojentów 3) dobiera wyposażenie konwojentów
4) ustala czas trwania i trasę konwoju	1) wskazuje elementy opisu trasy konwoju 2) ustala plan konwoju 3) dobiera trasę konwoju 4) oblicza czas przejazdu konwoju
5) rozpoznaje zagrożenia konwoju: a) rozróżnia charakterystyczne zagrożenia bezpieczeństwa konwoju b) określa sytuacje nadzwyczajne w czasie trwania konwoju	1) określa działania podejmowane w celu rozpoznania zagrożeń 2) określa działania podejmowane w celu eliminacji zagrożenia 3) określa algorytmy działania w sytuacji zagrożenia
BPO.02.7. Zapewnienie bezpieczeństwa na imprezie masowej	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) określa rodzaj imprezy masowej	1) identyfikuje obowiązki organizatora imprezy masowej 2) określa warunki uzyskania zezwolenia na organizację imprezy masowej 3) definiuje rodzaje imprez masowych 4) identyfikuje imprezy masowe podwyższonego ryzyka
2) ustala stan osobowy oraz wyposażenie służb porządkowych i służb informacyjnych	1) dobiera liczbę służb porządkowych do planowanej liczby uczestników imprezy masowej oraz ich rodzaj 2) dobiera liczbę służb informacyjnych do planowanej liczby uczestników imprezy masowej oraz ich rodzaj 3) dobiera wyposażenie służb porządkowych i służb informacyjnych stosownie do uprawnień, rodzaju, czasu i miejsca prowadzenia ochranianej imprezy
3) określa zadania służb zabezpieczających powołanych przez organizatora imprezy masowej	1) określa zadania służb porządkowych 2) określa zadania kierownika do spraw bezpieczeństwa 3) wskazuje zadania dla służb informacyjnych 4) planuje rozmieszczenie pracowników służb porządkowych w poszczególnych strefach ochrony imprezy masowej 5) planuje rozmieszczenie pracowników służb informacyjnych w poszczególnych strefach ochrony imprezy masowej
4) zapobiega powstawaniu niebezpiecznych sytuacji	1) określa katalog przedmiotów zabronionych na imprezie masowej 2) dobiera algorytmy postępowania podczas kontroli uczestników imprezy masowej 3) określa zasady zapobiegania powstawaniu paniki wśród uczestników imprezy masowej 4) rozpoznaje incydenty terrorystyczne na imprezach masowych 5) dobiera algorytmy postępowania zgodnie z regulaminem obiektu i regulaminem imprezy masowej 6) określa warunki bezpieczeństwa imprezy masowej
5) stosuje środki przymusu bezpośredniego w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa imprezy masowej	1) dobiera środki przymusu bezpośredniego stosownie do zagrożenia 2) określa procedurę przed i po zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego
BPO.02.8. Język obcy zawodowy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji

Uczeń:	Uczeń:
<p>1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie 	<p>1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych
<p>2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje, filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) 	<ul style="list-style-type: none"> 1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu 2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje 3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu 4) układa informacje w określonym porządku
<p>3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) 	<ul style="list-style-type: none"> 1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi 2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) 3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko 4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze 5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji
<p>4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> 1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia 3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób 4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi 5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe 6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji

<p>związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p>	
<p>5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p>	<p>1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)</p> <p>2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym</p> <p>3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym</p> <p>4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał np. prezentację.</p>
<p>6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową:</p> <p>a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem</p> <p>b) współdziała w grupie</p> <p>c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym</p> <p>d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne</p>	<p>1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego</p> <p>2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe</p> <p>3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych</p> <p>4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy</p> <p>5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa</p> <p>6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne</p>
BPO.02.9. Kompetencje personalne i społeczne	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
<p>1) przestrzega zasad kultury i etyki w pracy zawodowej</p>	<p>1) wymienia normy etyczne związane z wykonywaniem zadań zawodowych</p> <p>2) dokonuje oceny podejmowanych zadań zawodowych w kontekście przestrzegania norm moralnych</p>
<p>2) planuje działania i zarządza czasem</p>	<p>1) analizuje działania podejmowane przez pracowników ochrony</p> <p>2) koryguje działania podejmowane przez pracowników ochrony</p>
<p>3) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania</p>	<p>1) dobiera procedury do zadania zawodowego</p> <p>2) określa zadania dla pracowników ochrony wynikające z procedury</p> <p>3) organizuje działania ochronne stosownie do zaistniałych zagrożeń, kierując się kryteriami bezpieczeństwa mienia i osób</p> <p>4) określa dopuszczalne ryzyko działania z użyciem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej stosownie do zaistniałego zagrożenia i sytuacji</p>
<p>4) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany</p>	<p>1) określa nietypowe sytuacje, jakie mogą wyniknąć w czasie działania pracowników ochrony</p> <p>2) wskazuje zgodne z prawem rozwiązania alternatywne</p> <p>3) współpracuje z innymi pracownikami przy wypracowywaniu opcji działania</p>

5) dobiera techniki radzenia sobie ze stresem	1) rozpoznaje sytuacje stresowe występujące w pracy pracownika ochrony fizycznej i ich przyczyny 2) dobiera pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem
6) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) rozpoznaje umiejętności i zakres wiedzy niezbędny w realizacji zadań pracownika ochrony fizycznej 2) planuje cykl rozwoju zawodowego stosownie do planów zawodowych
7) określa zasady negocjacji	1) dobiera sposób negocjacji warunków umowy 2) opracowuje umowę na usługi związane z ochroną mienia i osób
8) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	1) rozróżnia komunikaty niewerbalne 2) rozpoznaje komunikaty mające wpływ na sposób realizacji zadań zawodowych 3) określa aktywne metody słuchania
9) określa zasady współpracy w zespole	1) organizuje pracę zespołu 2) dobiera sposób współpracy w płaszczyźnie poziomej, uwzględniając cechy zawodowe i osobiste członków zespołu 3) realizuje cele zawodowe unikając konfliktów z członkami zespołu
BPO.02.10. Organizacja pracy małych zespołów	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) dobiera zespoły pracownicze 2) planuje zadania zespołów pracowniczych z uwzględnieniem specyfiki wykonywanych czynności 3) dobiera sposób oceny realizacji zadań przez zespół 4) rozpoznaje nieprawidłowości w działaniu zespołu
2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	1) dobiera zadania dla poszczególnych członków zespołu np. dla członka służby informacyjnej imprezy masowej 2) określa zasady współpracy z członkami zespołu z uwzględnieniem przydzielonych im zadań i posiadanych uprawnień
3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	1) określa zadania związane z decyzjami, jakie mogą być konieczne w trakcie wykonywania zadań przez zespół np. decyzja o zmianie trasy jazdy zespołu konwojowego ze względu na zidentyfikowane zagrożenie 2) rozróżnia kwalifikacje i predyspozycje niezbędne lub wskazane przy realizacji zadania
4) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	1) organizuje stanowisko pracy z uwzględnieniem postępu technicznego i organizacyjnego 2) poszerza wiedzę zawodową związaną z podstawowymi zadaniami zawodowymi

WARUNKI REALIZACJI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE TECHNIK OCHRONY FIZYCZNEJ OSÓB I MIENIA

Szkoła prowadząca kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Wyposażenie szkoły niezbędne do realizacji kształcenia w kwalifikacji BPO.02. Ochrona osób i mienia

Pracownia ochrony osób i mienia wyposażona w:

- wzory dokumentów sporządzanych w związku z ochroną osób i mienia, literaturę zawodową, zestaw przepisów prawa dotyczących zasad ochrony osób i mienia,
- plansze poglądowe zawierające zasady ochrony fizycznej osób, mienia i transportu wartości pieniężnych, specyfikację techniczną urządzeń oraz pojazdów używanych do konwojowanego transportu wartości pieniężnych, środki łączności wewnętrznej i zewnętrznej lub ich schematy i plansze,
- schematy technicznych środków zabezpieczeń,
- urządzenia i systemy sygnalizacji włamania i napadu, sygnalizacji pożaru, kontroli dostępu, czujki, kamery lub ich schematy i plansze,
- wzory algorytmów postępowania w przypadkach szczególnych,
- wzory umundurowania wewnętrznych służb ochrony i oznaczenia pracownika ochrony.

Pracownia samoobrony i technik interwencyjnych wyposażona w:

- matę do nauki samoobrony i technik interwencyjnych oraz stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej,
- środki przymusu bezpośredniego,
- atrapy broni palnej i niebezpiecznych przedmiotów.

Pracownia wyszkolenia strzeleckiego wyposażona w:

- instrukcje określające zasady organizacji i warunki bezpieczeństwa strzelania,
- trenażery komputerowe, egzemplarze ćwiczebne broni palnej dozwolonej dla pracowników ochrony, a także imitacji broni palnej i amunicji,
- instrukcje strzelań, wzory tarcz i figur strzelniczych,
- tablice poglądowe dotyczące zasad bezpiecznego postępowania podczas użycia i wykorzystania broni palnej.

Szkoła zapewnia uczniowi dostęp do strzelnicy w celu realizacji części zajęć z wyszkolenia strzeleckiego, w szczególności strzelania (jedno stanowisko strzeleckie dla jednego ucznia).

Miejsce realizacji praktyk zawodowych: przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników ochrony fizycznej osób i mienia oraz inne podmioty stanowiące potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie w zawodzie.

Liczba tygodni przeznaczonych na realizację praktyk zawodowych: 4 tygodnie (140 godzin)

MINIMALNA LICZBA GODZIN KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO DLA KWALIFIKACJI WYODRĘBNIONEJ W ZAWODZIE¹⁾

BPO.02. Ochrona osób i mienia	
Nazwa jednostki efektów kształcenia	Liczba godzin
BPO.02.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	32
BPO.02.2. Podstawy ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia	256
BPO.02.3. Organizowanie ochrony osób	128
BPO.02.4. Zabezpieczenia techniczne wspomagające ochronę osób i mienia	128
BPO.02.5. Zapewnianie ochrony obszarów, obiektów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie	384
BPO.02.6. Realizowanie ochrony transportowanego mienia	160
BPO.02.7. Zapewnienie bezpieczeństwa na imprezie masowej	160
BPO.02.8. Język obcy zawodowy	64
Razem	1312
BPO.02.9. Kompetencje personalne i społeczne ²⁾	
BPO.02.10. Organizacja pracy małych zespołów ²⁾	

¹⁾ W szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, przewidzianego dla kształcenia zawodowego w danym typie szkoły, zachowując, z wyjątkiem szkoły policealnej kształcącej w formie stacjonarnej lub zaocznej, minimalną liczbę godzin wskazanych w tabeli dla efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

²⁾ Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

TECHNIK POŻARNICTWA

311919

KWALIFIKACJE WYODRĘBNIONE W ZAWODZIE

BPO.03. Wykonywanie działań ratowniczych

BPO.04. Zarządzanie działaniami ratowniczymi

CELE KSZTAŁCENIA

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie technik pożarnictwa powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych:

1. W zakresie kwalifikacji BPO.03. Wykonywanie działań ratowniczych:
  - 1) wykonywania czynności ratowniczych;
  - 2) rozpoznawania i likwidacji zagrożeń podczas działań ratowniczych;
  - 3) postępowania zgodnie z przepisami regulaminów służbowych.
2. W zakresie kwalifikacji BPO.04. Zarządzanie działaniami ratowniczymi:
  - 1) kierowania działaniami ratowniczymi na poziomie interwencyjnym podczas pożarów, klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń;
  - 2) organizowania i monitorowania przebiegu służby;
  - 3) dysponowania siłami i środkami systemu ratowniczego;
  - 4) przeprowadzania czynności kontrolno-rozpoznawczych.

EFEKTY KSZTAŁCENIA I KRYTERIA WERYFIKACJI TYCH EFEKTÓW

Do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji BPO.03. Wykonywanie działań ratowniczych niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia:

BPO.03. Wykonywanie działań ratowniczych	
BPO.03.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią	1) wymienia przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy 2) opisuje pojęcia dotyczące zagrożeń w środowisku pracy 3) wymienia zasady ergonomii pracy 4) opisuje działania minimalizujące szkody w środowisku
2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	1) wskazuje zadania instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska 2) wskazuje uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
3) przestrzega przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	1) wykonuje ćwiczenia i czynności ratownicze z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska 2) wykonuje pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska
4) udziela pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	1) ocenia stan poszkodowanego 2) wykonuje zgłoszenie do służb ratowniczych 3) przeprowadza tlenoterapię i masaż serca 4) wykonuje czynności związane z zabezpieczeniem ran, krwawieniem i krwotokami 5) wykonuje czynności związane z zabezpieczeniem złamań, skręceń i zwichnięć 6) wykonuje czynności związane z zabezpieczeniem oparzeń

5) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska: a) przemieszcza sprzęt wykorzystywany do prowadzenia ćwiczeń i działań ratowniczych zgodnie z zasadami wykonywania ręcznych prac transportowych b) stosuje przepisy ochrony przeciwpożarowej w trakcie ćwiczeń i działań ratowniczych	1) wyjaśnia zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w miejscu realizacji ćwiczeń 2) rozmieszcza sprzęt znajdujący się na wyposażeniu pojazdów pożarniczych zgodnie z zasadami ergonomii 3) wylicza elementy instruktażu stanowiskowego podczas ćwiczeń
6) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych	1) wymienia uciążliwe, szkodliwe i niebezpieczne czynniki środowiska pracy 2) wskazuje związek przyczynowo-skutkowy między wystąpieniem czynnika uciążliwego, szkodliwego i niebezpiecznego a zagrożeniem na stanowisku pracy 3) wskazuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka, mienia i środowiska, które występują podczas ćwiczeń i działań ratowniczych 4) wskazuje sposoby i środki ochrony przed zagrożeniami w miejscu prowadzenia ćwiczeń i działań ratowniczych 5) stosuje techniki ewakuacji z miejsca zagrożenia
7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	1) wymienia środki ochrony zbiorowej w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 2) opisuje środki ochrony indywidualnej w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 3) opisuje funkcje ochronne środków ochrony indywidualnej i zbiorowej 4) określa rozwiązania techniczne stosowane w pomieszczeniach pracy, maszynach i urządzeniach, które są przeznaczone do ochrony ludzi przed uciążliwymi, szkodliwymi i niebezpiecznymi czynnikami podczas wykonywania zadań zawodowych 5) dobiera środki ochrony indywidualnej adekwatnie do występującego zagrożenia 6) wykonuje czynności ratownicze podczas ćwiczeń i działań ratowniczych z użyciem środków ochrony indywidualnej

BPO.03.2. Obsługa sprzętu ratowniczego

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) rozróżnia sprzęt ratowniczy: a) charakteryzuje poszczególne grupy sprzętu ratowniczego b) charakteryzuje przeznaczenie sprzętu ratowniczego c) klasyfikuje sprzęt ratowniczy	1) wylicza sprzęt do działań ratowniczych 2) określa cele stosowania sprzętu ratowniczego, narzędzi ratowniczych oraz pomocniczych 3) przyporządkowuje sprzęt do określonej grupy
2) przygotowuje sprzęt ratowniczy do działań: a) charakteryzuje zastosowanie sprzętu w działaniach ratowniczych b) wskazuje elementy wchodzące w skład zestawów sprzętu ratowniczego c) sprawnia sprzęt ratowniczy do działań	1) dobiera rodzaj sprzętu do wskazanych działań 2) kompletuje zestaw sprzętu ratowniczego 3) sprawnia elementy zestawu sprzętu 4) ustawia parametry robocze sprzętu 5) kontroluje sprzęt przed użyciem
3) stosuje środki ochrony indywidualnej:	1) wylicza elementy wyposażenia i uzbrojenia osobistego strażaka

<ul style="list-style-type: none"> a) wskazuje elementy wyposażenia i uzbrojenia osobistego strażaka b) wskazuje zastosowanie środków ochrony indywidualnej strażaka c) stosuje wyposażenie i uzbrojenie osobiste strażaka 	<ul style="list-style-type: none"> 2) opisuje funkcje środków ochrony indywidualnej strażaka 3) wskazuje cele zastosowania elementów wyposażenia i uzbrojenia osobistego strażaka 4) łączy elementy wyposażenia osobistego i środków ochrony indywidualnej 5) stosuje środki ochrony indywidualnej oraz elementy wyposażenia i uzbrojenia osobistego podczas ćwiczeń oraz działań ratowniczych
4) obsługuje sprzęt ratowniczy: <ul style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje parametry sprzętu ratowniczego b) obsługuje sprzęt ratowniczy stosując zasady bezpieczeństwa i higieny pracy c) omawia zasady konserwacji sprzętu 	<ul style="list-style-type: none"> 1) steruje urządzeniami ratowniczymi 2) wykorzystuje sprzęt z uwzględnieniem parametrów technicznych 3) przeprowadza konserwację sprzętu ratowniczego po działaniach
5) charakteryzuje rodzaje pojazdów pożarniczych	<ul style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje pojazdy pożarnicze używane podczas działań ratowniczych oraz ćwiczeń 2) wskazuje przeznaczenie pojazdów pożarniczych 3) opisuje parametry wskazanego pojazdu na podstawie oznaczenia
6) obsługuje pompy pożarnicze i inne specjalistyczne wyposażenie: <ul style="list-style-type: none"> a) obsługuje pompy pożarnicze, w tym z układem wodno-pianowym b) stosuje zasady konserwacji pomp pożarniczych i układów wodno-pianowych c) obsługuje inne specjalistyczne wyposażenie 	<ul style="list-style-type: none"> 1) steruje pompami pożarniczymi i innym specjalistycznym wyposażeniem 2) ustawia parametry pracy pomp pożarniczych i innego specjalistycznego sprzętu 3) używa pomp pożarniczych i innego specjalistycznego wyposażenia w trakcie ćwiczeń i działań ratowniczych 4) wykonuje konserwację pomp pożarniczych i innego specjalistycznego wyposażenia po działaniach i ćwiczeniach
7) buduje stanowiska wodne i gaśnicze: <ul style="list-style-type: none"> a) dobiera niezbędny sprzęt do budowy stanowisk wodnych i gaśniczych b) buduje stanowiska wodne i gaśnicze w różnych warunkach c) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas pracy na stanowiskach wodnych i gaśniczych 	<ul style="list-style-type: none"> 1) kompletuje sprzęt do budowy stanowiska wodnego i gaśniczego 2) wykorzystuje sprzęt służący do budowy stanowisk wodnych i gaśniczych zgodnie z parametrami
8) sprawia linie węzowe: <ul style="list-style-type: none"> a) rozróżnia rodzaje linii węzowych b) sprawia linie węzowe w różnych warunkach c) charakteryzuje parametry linii węzowych 	<ul style="list-style-type: none"> 1) buduje wskazany rodzaj linii węzowej 2) zabezpiecza sprawione linie węzowe 3) opisuje czynniki wpływające na straty w liniach węzowych
9) obsługuje urządzenia łączności: <ul style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje sprzęt łączności stosowany podczas działań ratowniczych b) stosuje kryptonimy podczas działań c) korzysta z urządzeń łączności podczas działań 	<ul style="list-style-type: none"> 1) przygotowuje sprzęt łączności do działań: <ul style="list-style-type: none"> a) włącza lub wyłącza radiotelefony b) ustawia wskazany kanał pracy c) wykonuje czynności obsługi (wymiana akumulatora, ładowanie) 2) rozpoznaje przeznaczenie kanałów oraz kryptonimów radiowych 3) wylicza systemy pracy urządzeń łączności
BPO.03.3. Wykonywanie czynności ratowniczych podczas pożarów, klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) wyjaśnia procesy spalania substancji: <ul style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje czynniki warunkujące proces spalania b) charakteryzuje rodzaje spalania 	1) rozpoznaje proces spalania na podstawie jego przebiegu

	2) identyfikuje zagrożenia dla życia, zdrowia i środowiska ze strony produktów spalania i oddziaływania ciepłego oraz jego skutków
2) charakteryzuje rodzaje i fazy pożarów: a) opisuje strefowy model pożaru b) klasyfikuje rodzaje pożarów	1) rozpoznaje fazy pożarów 2) wymienia fazy pożarów 3) określa zjawiska charakterystyczne dla różnych rodzajów i faz pożarów
3) identyfikuje zjawiska występujące podczas pożarów	1) wylicza zjawiska charakterystyczne dla rozwoju i gaszenia pożaru 2) opisuje zjawiska charakterystyczne dla rozwoju i gaszenia pożaru 3) wymienia czynniki powodujące zagrożenia dla ludzi, zwierząt, mienia i środowiska podczas pożaru 4) przyporządkowuje zagrożenia dla ludzi w zależności od różnych rodzajów i faz pożarów
4) rozpoznaje zagrożenia w miejscu prowadzenia działań ratowniczych: a) rozpoznaje zagrożenie związane z czynnikami niebezpiecznymi, szkodliwymi i uciążliwymi b) wyjaśnia wpływ czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych na organizm ratownika i poszkodowanego	1) identyfikuje zagrożenia w miejscu prowadzenia działań na podstawie informacji z rozpoznania 2) identyfikuje strefy niebezpieczne na podstawie oznakowania 3) opisuje zagrożenia związane z czynnikami niebezpiecznymi, szkodliwymi i uciążliwymi na podstawie oznaczeń
5) stosuje pojęcia z zakresu taktyki zwalczania pożarów i taktyki działań ratowniczych	1) definiuje pojęcia z zakresu taktyki zwalczania pożarów i taktyki działań ratowniczych 2) wykorzystuje pojęcia z zakresu taktyki zwalczania pożarów i taktyki działań do opisu przebiegu zdarzenia 3) wylicza rodzaje pożarów 4) wylicza rodzaje miejscowych zagrożeń 5) wylicza formy działań taktycznych 6) charakteryzuje formy zwalczania pożaru i miejscowych zagrożeń
6) prowadzi korespondencję radiową oraz komunikuje się za pomocą znaków: a) nawiązuje łączność radiową b) stosuje kryptonimy indywidualne, grupowe, okólnikowe i alarmowe c) stosuje znaki gestowe	1) komunikuje się z ratownikami i stanowiskami kierowania w trakcie działań ratowniczych przy użyciu sprzętu łączności i znaków gestowych 2) rozpoznaje znaki gestowe i inne oznaczenia stosowane podczas działań ratowniczych 3) rozróżnia kryptonimy stosowane w łączności radiowej 4) wykorzystuje kryptonimy i znaki gestowe podczas przekazywania informacji
7) kieruje ruchem drogowym w trakcie wykonywania czynności związanych z prowadzeniem działań ratowniczych: a) charakteryzuje zasady kierowania ruchem drogowym odbywającym się w trakcie prowadzenia działań ratowniczych b) organizuje miejsce kierowania ruchem drogowym odbywającym się w trakcie prowadzenia działań ratowniczych	1) wymienia uprawnienia kierującego ruchem drogowym odbywającym się w trakcie prowadzenia działań ratowniczych 2) organizuje ruch drogowy w miejscu prowadzenia działań ratowniczych 3) stosuje znaki gestowe podczas kierowania ruchem drogowym
8) rozróżnia stanowiska wodne i gaśnicze: a) charakteryzuje rodzaje stanowisk gaśniczych b) charakteryzuje rodzaje stanowisk wodnych c) identyfikuje stanowiska gaśnicze na podstawie schematu	1) wylicza stanowiska wodne i gaśnicze 2) opisuje stanowiska wodne i gaśnicze 3) rozpoznaje stanowiska wodne i gaśnicze na podstawie oznaczeń

9) podaje prądy gaśnicze w natarciu i obronie: a) charakteryzuje zasady podawania prądów gaśniczych b) charakteryzuje parametry prądów gaśniczych	1) stosuje prądy gaśnicze podczas likwidacji miejscowych zagrożeń i zwalczania pożarów 2) dobiera rodzaj prądów gaśniczych w zależności od sytuacji na miejscu działań ratowniczych
10) rozróżnia rodzaje pododdziałów: a) charakteryzuje zadania funkcyjnych w rocie, zastępie i sekcji b) rozróżnia rodzaje pododdziałów na podstawie oznakowania	1) definiuje pojęcia: rota, zastęp, sekcja, pluton, kompania, brygada 2) opisuje skład wskazanego pododdziału 3) stosuje oznakowanie pododdziałów do opisu zdarzeń 4) wymienia zadania dla wskazanego funkcyjnego w pododdziale taktycznym
11) prowadzi ewakuację ludzi, zwierząt i mienia ze strefy zagrożenia: a) charakteryzuje zasady ewakuacji podczas zwalczania pożarów b) charakteryzuje zasady ewakuacji podczas miejscowych zagrożeń i klęsk żywiołowych	1) wymienia sposoby i techniki ewakuacji ludzi, zwierząt i mienia podczas działań ratowniczych 2) ewakuuje ludzi, zwierzęta i mienie 3) identyfikuje zastosowany sposób i technikę ewakuacji 4) dobiera sposoby ewakuacji 5) wykonuje samoratownictwo podczas ćwiczeń i działań ratowniczych
12) wykonuje czynności ratownicze podczas zwalczania pożarów i likwidacji zagrożeń miejscowych: a) wykonuje rozwinięcia w pododdziałach b) wykonuje dostęp do poszkodowanych przy użyciu sprzętu ratowniczego c) stosuje zasady taktyki podczas działań ratowniczych, pożarów i likwidacji zagrożeń miejscowych	1) wykonuje przejścia, dojścia i dojazdy do zagrożonych lub poszkodowanych osób z użyciem dostępnego sprzętu ratowniczego 2) przygotowuje drogi do ewakuacji zagrożonych i poszkodowanych osób 3) zapewnia bezpieczeństwo zagrożonym i poszkodowanym osobom 4) zabezpiecza konstrukcje, instalacje, urządzenia oraz obiekty naturalne w celu ograniczenia skutków oraz zagrożenia podczas działań 5) stosuje przyrządowe i bezprzyrządowe metody poszukiwania zagrożonych i poszkodowanych osób 6) zabezpiecza teren działań ratowniczych
13) charakteryzuje organizację ratownictwa medycznego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego: a) charakteryzuje standard gotowości operacyjnej jednostek w zakresie ratownictwa medycznego b) charakteryzuje zadania ratownictwa medycznego	1) wskazuje podmioty realizujące zadania ratownictwa medycznego 2) wymienia zakres zadań realizowanych przez podmioty krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w zakresie ratownictwa medycznego 3) rozróżnia poziomy gotowości operacyjnej jednostek krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w zakresie ratownictwa medycznego
14) ocenia stan poszkodowanego: a) wykonuje badanie wstępne b) wykonuje wywiad ratowniczy c) ocenia stan poszkodowanego w zakresie istniejących urazów i obrażeń	1) wylicza czynności do wykonania w celu przeprowadzenia badania wstępnego 2) wylicza sposoby przeprowadzenia kontroli abc (airway, breathing, circulation) 3) przeprowadza badanie poszkodowanego 4) identyfikuje zagrożenia życia lub zdrowia na podstawie stanu poszkodowanego
15) prowadzi segregację pierwotną poszkodowanych: a) charakteryzuje zasady segregacji poszkodowanych b) przeprowadza segregację pierwotną na terenie działań ratowniczych c) ustala kolejność ewakuacji na podstawie stanu poszkodowanego	1) rozpoznaje stan poszkodowanego w celu przyporządkowania do określonej grupy priorytetu udzielenia pomocy 2) przyporządkowuje poszkodowanego do właściwej grupy priorytetu udzielania pomocy 3) oznacza poszkodowanych na podstawie przeprowadzonej segregacji
16) udziela kwalifikowanej pierwszej pomocy: a) stosuje algorytmy procedur ratowniczych b) stosuje zasady przeprowadzania podstawowych zabiegów ratujących życie	1) wskazuje procedurę ratowniczą w zależności od stanu poszkodowanego 2) przeprowadza zabiegi ratujące życie i zdrowie według procedur ratowniczych

17) posługuje się sprzętem ratownictwa medycznego	<ol style="list-style-type: none"> 1) określa zastosowanie sprzętu do udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy 2) przygotowuje sprzęt do udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy 3) przeprowadza czynności ratujące życie i zdrowie przy użyciu sprzętu medycznego do kwalifikowanej pierwszej pomocy podczas ćwiczeń i działań ratowniczych
18) wykonuje pomiary parametrów czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych występujących podczas działań ratowniczych: <ol style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje zasady wykonywania pomiarów parametrów środowiska w miejscu prowadzenia działań ratowniczych b) rozróżnia sprzęt pomiarowy do różnych czynników c) odczytuje wskazania urządzeń pomiarowych 	<ol style="list-style-type: none"> 1) wylicza sposoby pomiaru parametrów czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych występujących podczas działań ratowniczych 2) dobiera urządzenie do pomiaru wskazanego parametru 3) wykonuje ustawienia sprzętu pomiarowego w celu uzyskania poprawnych wyników pomiarów 4) wykonuje pomiar wskazanego parametru z wykorzystaniem sprzętu pomiarowego podczas ćwiczeń i działań ratowniczych 5) podaje wynik pomiaru wraz z jednostką mierzonej wielkości
19) charakteryzuje środki gaśnicze, neutralizujące, sorbenty i dyspergenty	<ol style="list-style-type: none"> 1) klasyfikuje środki gaśnicze, neutralizujące, sorbenty i dyspergenty 2) wymienia cechy środków gaśniczych, neutralizujących, sorbentów i dyspergentów 3) wyjaśnia mechanizm gaśniczych środków 4) dobiera rodzaj środka gaśniczego do gaszenia pożaru wskazanej substancji 5) dobiera rodzaj neutralizatora, sorbentu i dyspergentu do neutralizacji, sorpcji i dyspersji wskazanego materiału niebezpiecznego 6) wskazuje możliwość użycia środków gaśniczych, neutralizujących, sorbentów i dyspergentów 7) wyjaśnia zagrożenia wynikające ze stosowania środków gaśniczych, neutralizujących, sorbentów i dyspergentów
BPO.03.4. Wykonywanie zadań związanych z przebiegiem służby	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) postępuje zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminach służbowych oraz z zasadami etyki zawodowej: <ol style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje regulaminy obowiązujące w służbie b) charakteryzuje zasady noszenia umundurowania i okoliczności warunkujące jego dobór c) stosuje zasady etyki zawodowej 	<ol style="list-style-type: none"> 1) wykonuje czynności służbowe z zachowaniem zasady zależności służbowej i drogi służbowej 2) stosuje regulamin dotyczący umundurowania 3) charakteryzuje postawy współzycia w środowisku zawodowym
2) postępuje zgodnie z regulaminem musztry i ceremoniałem pożarniczym: <ol style="list-style-type: none"> a) przyjmuje postawę zasadniczą i swobodną b) oddaje honory w określonych sytuacjach c) postępuje zgodnie z ceremoniałem pożarniczym podczas uroczystości 	<ol style="list-style-type: none"> 1) rozróżnia stopnie służbowe 2) odróżnia przełożonego od podwładnego 3) stosuje elementy musztry podczas pełnienia służby 4) pełni funkcje opisane w scenariuszu uroczystości
3) opisuje zadania i organizację ochrony przeciwpożarowej i administracji publicznej: <ol style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje pojęcie państwa b) określa funkcje państwa c) definiuje pojęcia: prawo, akt normatywny, norma prawna, przepis prawny, źródło prawa 	<ol style="list-style-type: none"> 1) wylicza przepisy regulujące organizację ochrony przeciwpożarowej 2) wylicza zadania ochrony przeciwpożarowej 3) opisuje organizację ochrony przeciwpożarowej 4) wylicza podmioty odpowiedzialne za ochronę przeciwpożarową oraz ich zadania w tym zakresie 5) wylicza zadania Państwowej Straży Pożarnej

	6) opisuje zasady współpracy jednostek organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej 7) wymienia przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i administracji publicznej
4) charakteryzuje warunki i wymagania pełnienia służby	1) wylicza komponenty postawy zawodowej 2) opisuje cechy psychofizyczne niezbędne w zawodzie strażaka 3) wyjaśnia proces komunikacji interpersonalnej 4) opisuje istotę sytuacji trudnych 5) wymienia reakcje indywidualne i zbiorowe związane z wystąpieniem sytuacji trudnej 6) opisuje sposoby postępowania w wybranych sytuacjach trudnych związanych z działaniami ratowniczo-gaśniczymi 7) wyjaśnia pojęcie i źródła stresu w służbie
5) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	1) wymienia niekonstruktywne formy radzenia sobie ze stresem 2) wskazuje formy konstruktywnego radzenia sobie ze stresem w służbie i poza nią 3) wymienia zagrożenia związane z niektórymi sposobami radzenia sobie ze stresem 4) przeprowadza ćwiczenie relaksacyjne
6) udziela wsparcia psychicznego osobom potrzebującym pomocy	1) wskazuje formy wsparcia psychicznego po zdarzeniach traumatycznych 2) wspiera poszkodowanych podczas działań ratowniczych, biorąc pod uwagę ich stan i wiek
7) uprawia indywidualne i zespołowe dyscypliny sportowe	1) opisuje zasady gier zespołowych i innych dyscyplin sportowych 2) stosuje obowiązujące zasady i przepisy w trakcie gier zespołowych 3) stosuje poznane elementy techniczne w trakcie gier 4) uczestniczy w grach zespołowych 5) uprawia biegi 6) pokonuje różne dystanse w konkurencjach biegowych
8) bierze udział w zawodach sportowo-pożarniczych	1) charakteryzuje konkurencje sportu pożarniczego 2) stosuje zasady konkurencji sportu pożarniczego 3) pokonuje przeszkodę w konkurencji „pożarniczy tor przeszkód” 4) wykonuje zadanie w konkurencji „ćwiczenie bojowe” i „sztafeta pożarnicza” 5) wspina się przy użyciu drabiny hakowej 6) wykonuje konkurencję „pożarniczy tor przeszkód” 7) uczestniczy w wykonaniu konkurencji „sztafeta pożarnicza” 8) uczestniczy w wykonaniu konkurencji „ćwiczenie bojowe”
9) stosuje programy komputerowe wspomagające dysponowaniem sił i środków	1) objaśnia zastosowanie Systemu Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej 2) definiuje pojęcia stosowane w Systemie Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej 3) dodaje i modyfikuje siły i środki, korzystając z Systemu Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej 4) korzysta z systemu informacji przestrzennej podczas działań ratowniczych 5) odczytuje informacje z map cyfrowych
BPO.03.5. Język obcy zawodowy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:

<p>1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie 	<p>1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych
<p>2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) 	<ul style="list-style-type: none"> 1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu 2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje 3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu 4) układa informacje w określonym porządku
<p>3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) 	<ul style="list-style-type: none"> 1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi 2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) 3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko 4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze 5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji
<p>4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> 1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia 3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób 4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi 5) pyta o upodobania i intencje innych osób 6) stosuje zwroty i formy grzecznościowe 7) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji

b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) 2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym 3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym 4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał np. prezentację
6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne	1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego 2) współdziała z innymi osobami realizując zadania językowe 3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych 4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy 5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa 6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne
BPO.03.6. Kompetencje personalne i społeczne	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych	1) opisuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy 2) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy 3) stosuje zasady rzetelności, lojalności i uczciwości zawodowej
2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji	1) sporządza harmonogram realizacji wskazanego zadania 2) realizuje zadania zgodnie z harmonogramem
3) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania	1) wyjaśnia zakres odpowiedzialności za podejmowane decyzje i działania 2) wylicza formy nagród i kar stosowanych w służbie
4) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	1) opisuje metody i sposoby rozwiązywania problemów 2) podejmuje inicjatywę w nietypowej sytuacji 3) ocenia różne opcje działania 4) stosuje metody i sposoby rozwiązania problemów
5) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	1) wskazuje przyczyny sytuacji stresogennych 2) minimalizuje skutki stresu 3) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej
6) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) wylicza kierunki rozwoju zawodowego 2) stosuje formy aktualizacji wiedzy

	3) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie 4) planuje własny rozwój zawodowy
7) negocjuje warunki porozumień	1) opisuje warunki współpracy i porozumień 2) opracowuje treść prostej umowy 3) opisuje typowe strategie i taktyki negocjacyjne 4) negocjuje prostą umowę lub porozumienie
8) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	1) wylicza zasady komunikacji interpersonalnej 2) rozpoznaje komunikaty niewerbalne 3) charakteryzuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej 4) interpretuje komunikaty niewerbalne 5) stosuje aktywne metody słuchania
9) współpracuje w zespole	1) rozpoznaje przydzielone zadanie w pododdziale podczas działań ratowniczych i ćwiczeń 2) opisuje zasady współpracy w zespole 3) wykonuje zadania w ramach pracy zespołowej 4) przestrzega zasad pracy zespołowej
BPO.03.7. Organizacja pracy małych zespołów	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) wyznacza zadania dla członków zespołu 2) analizuje przebieg wykonania przez członków zespołu przydzielonych zadań
2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	1) rozpoznaje mocne i słabe strony swoich współpracowników 2) rozwija umiejętności zawodowe swoich współpracowników 3) motywuje do różnego rodzaju zachowań swoich współpracowników
3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	1) analizuje umiejętności zawodowe członków grupy 2) dopasowuje spośród członków zespołu osoby do wykonania danego zadania zawodowego, uwzględniając ich wiedzę
4) monitoruje i ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań	1) dobiera metody i techniki pracy w zespole do wykonania zadań zawodowych 2) analizuje osiągnięte wyniki pracy swoich członków zespołu 3) stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej 4) monitoruje stopień realizacji przydzielonych zadań w zespole
5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	1) poszerza wiedzę zawodową związaną z podstawowymi zadaniami zawodowymi 2) doskonali się wspólnie z członkami zespołu, uwzględniając nowe rozwiązania technologiczne i nowy sprzęt pojawiający się w branży 3) akceptuje nowe sposoby realizacji zadania zaproponowane przez członków zespołu zwiększające wzajemną odpowiedzialność

Do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji BPO.04. Zarządzanie działaniami ratowniczymi niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia:

BPO.04. Zarządzanie działaniami ratowniczymi	
BPO.04.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:

1) przestrzega przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	1) wykonuje pracę zgodnie z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska 2) wykonuje ćwiczenia i czynności ratownicze z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska
2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska: a) przeprowadza instruktaż bezpieczeństwa i higieny pracy dla ratowników podczas ćwiczeń i na miejscu prowadzenia działań ratowniczych b) kontroluje rozmieszczanie sprzętu wykorzystywanego do prowadzenia ćwiczeń i działań ratowniczych c) kontroluje przemieszczanie sprzętu wykorzystywanego do prowadzenia ćwiczeń i działań ratowniczych	1) wyznacza miejsce realizacji ćwiczeń zgodnie z zasadami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska 2) wyznacza miejsce składowania narzędzi, sprzętu, maszyn i urządzeń podczas ćwiczeń i działań ratowniczych zgodnie z zasadami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska 3) wyznacza strefy zagrożenia podczas ćwiczeń i działań ratowniczych 4) wyznacza kierunek ucieczki lub odejścia ze strefy zagrożenia
3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych	1) identyfikuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka, które występują podczas ćwiczeń i działań ratowniczych 2) dobiera techniki ewakuacji z miejsca zagrożenia 3) dobiera sposób zabezpieczenia ratowników z uwagi na zagrożenia występujące podczas ćwiczeń i działań ratowniczych 4) kontroluje zabezpieczenie ratowników przed czynnikami szkodliwymi oraz niebezpiecznymi 5) monitoruje zagrożenia zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska podczas ćwiczeń i na miejscu prowadzenia działań ratowniczych
4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	1) wskazuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej stosowane podczas ćwiczeń i działań ratowniczych 2) dobiera środki ochrony indywidualnej adekwatnie do występującego zagrożenia 3) sprawdza zastosowane środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych
5) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego 2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy obserwowanych objawów 3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku 4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej 5) powiadamia odpowiednie służby 6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie 7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar

	8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
BPO.04.2. Identyfikowanie zagrożeń	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) klasyfikuje i charakteryzuje wyroby budowlane ze względu na właściwości pożarowe	1) wymienia rodzaje wyrobów budowlanych stosowanych w budownictwie 2) wymienia kryteria, według których klasyfikuje się materiały budowlane 3) przyporządkowuje wyroby budowlane do określonej grupy w systemie klasyfikacji 4) wymienia cechy lub właściwości pożarowe określonego wyrobu budowlanego
2) analizuje wpływ warunków pożarowych na wyroby budowlane: a) charakteryzuje zachowanie się wyrobów budowlanych w warunkach pożarowych b) dobiera wyroby budowlane pod względem ich zachowania się w warunkach pożarowych	1) opisuje zjawiska zachodzące w materiałach poddanych działaniu ognia 2) określa cechy wyrobu budowlanego na podstawie zachowania się w warunkach pożarowych
3) rozróżnia konstrukcje budowlane i ich podstawowe elementy	1) wymienia rodzaje konstrukcji budowlanych 2) rozpoznaje rodzaj konstrukcji na podstawie cech lub rysunku 3) wymienia elementy konstrukcji budowlanych 4) wskazuje elementy konstrukcji budowlanych przedstawione na rysunku 5) dokonuje podziału elementów konstrukcji budowlanych ze względu na pełnioną funkcję
4) określa warunki równowagi płaskiego układu sił: a) charakteryzuje wielkości stosowane w mechanice b) opisuje warunki równowagi zbieżnego układu sił	1) wymienia warunki równowagi układu sił 2) wyznacza równania równowagi wskazanego elementu konstrukcyjnego
5) wskazuje przekroje niebezpieczne konstrukcji	1) rozróżnia rodzaje naprężeń i odkształceń 2) charakteryzuje poszczególne rodzaje naprężeń i odkształceń 3) określa rodzaj naprężeń i odkształceń na podstawie układu działających sił
6) rozróżnia kategorie zagrożenia ludzi	1) definiuje kategorie zagrożenia ludzi 2) przyporządkowuje wskazany obiekt do określonej kategorii zagrożenia ludzi 3) opisuje kategorie zagrożenia ludzi 4) podaje przykłady budynków i obiektów budowlanych dla danej kategorii zagrożenia ludzi
7) oblicza gęstość obciążenia ogniowego	1) ustala ciepło spalania materiałów na podstawie dostępnych źródeł 2) ustala powierzchnię strefy pożarowej do obliczeń 3) definiuje pojęcie gęstości obciążenia ogniowego 4) opisuje metodykę obliczania gęstości obciążenia ogniowego 5) wykonuje obliczenia gęstości obciążenia ogniowego dla składowiska lub strefy pożarowej składającej się z jednego pomieszczenia oraz strefy pożarowej składającej się z kilku pomieszczeń 6) podaje wartość obliczonej gęstości obciążenia ogniowego wraz z jednostką
8) ustala klasę odporności pożarowej budynku	1) podaje definicje klasy odporności pożarowej budynku

	2) wymienia czynniki mające wpływ na klasę odporności ogniowej 3) określa wymaganą klasę odporności pożarowej dla wskazanego budynku na podstawie przepisów 4) analizuje poprawność przyjętej klasy odporności pożarowej budynku
9) określa odporność ogniową elementów budowlanych: a) definiuje pojęcia odporności ogniowej i klasy odporności ogniowej b) ocenia zgodność przyjętych klas odporności ogniowych elementów budowlanych obiektu budowlanego z wymaganiami w tym zakresie	1) wskazuje wymagane kryteria odporności ogniowej wskazanego elementu budowlanego 2) ustala na podstawie przepisów wymaganą klasę odporności ogniowej elementu budowlanego dla wskazanego budynku 3) analizuje klasy odporności ogniowej elementów budowlanych obiektu budowlanego
10) określa wymagania ewakuacyjne w obiektach budowlanych: a) wyjaśnia pojęcia związane z ewakuacją w obiektach budowlanych b) ustala wymagania ewakuacyjne dla obiektu budowlanego c) określa wpływ różnych czynników na wymagane parametry dróg ewakuacyjnych d) ocenia zgodność warunków ewakuacyjnych dla wskazanego obiektu budowlanego z przepisami prawa	1) ustala wymagane parametry dróg ewakuacyjnych dla wskazanego obiektu 2) wymienia wymagane zabezpieczenia dróg ewakuacyjnych dla obiektu 3) wymienia obowiązki właściciela, zarządcy i użytkownika oraz czynności zabronione dotyczące dróg ewakuacyjnych
11) ustala warunki usytuowania obiektu budowlanego z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe	1) określa czynniki, od których zależy usytuowanie obiektu z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe 2) określa minimalną odległość między wskazanymi obiektami z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe 3) określa usytuowanie obiektu w terenie
12) rozróżnia instalacje użytkowe w obiektach budowlanych oraz zastosowane zabezpieczenia przeciwpożarowe	1) wymienia rodzaje instalacji użytkowych w budynkach 2) opisuje elementy instalacji użytkowych 3) rozpoznaje instalacje użytkowe oraz ich elementy na rysunkach lub dokumentacji 4) wymienia rodzaje zabezpieczeń instalacji użytkowych 5) wskazuje zagrożenia związane z eksploatacją instalacji użytkowych 6) wskazuje zabezpieczenia przeciwpożarowe określonej instalacji użytkowej
13) rozpoznaje zagrożenia pożarowe instalacji i urządzeń elektrycznych oraz stosuje metody ich ograniczania: a) charakteryzuje parametry prądu elektrycznego b) rozróżnia niebezpieczne zjawiska w instalacjach i urządzeniach elektrycznych c) wyjaśnia zjawiska powodujące zagrożenie pożarowe zachodzące w instalacjach i urządzeniach elektrycznych	1) identyfikuje zjawiska związane z eksploatacją instalacji i urządzeń elektrycznych stwarzające zagrożenie pożarowe 2) wymienia przyczyny występowania zagrożeń pożarowych związanych z eksploatacją instalacji i urządzeń elektrycznych 3) wskazuje metody ograniczania zagrożenia pożarowego stwarzanego przez instalacje elektryczne podczas eksploatacji 4) dobiera metody ograniczania zagrożenia pożarowego powstającego od instalacji i urządzeń elektrycznych 5) charakteryzuje rozwiązania służące wyłączeniu prądu w obiektach budowlanych w czasie pożaru
14) określa wpływ różnych czynników na rozprzestrzenianie się pożaru w obiektach budowlanych	1) opisuje mechanizmy rozprzestrzeniania się pożaru w obiektach budowlanych 2) wyjaśnia przyczyny rozprzestrzeniania się pożaru w obiektach budowlanych 3) opisuje metody ograniczania rozprzestrzeniania się pożaru w obiektach budowlanych

	4) ocenia zgodność zastosowanych metod ograniczania rozprzestrzeniania się pożaru dla wskazanego obiektu budowlanego z przepisami, normami oraz zasadami wiedzy technicznej
15) rozróżnia systemy sygnalizacji pożarowej	1) opisuje rodzaje systemów sygnalizacji pożarowej 2) rozpoznaje elementy systemu sygnalizacji pożarowej na schematach 3) opisuje system sygnalizacji pożarowej na podstawie schematu 4) charakteryzuje rolę systemu sygnalizacji pożarowej w zabezpieczeniu przeciwpożarowym budynku oraz sposoby jego wykorzystania do działań ratowniczych
16) wykorzystuje urządzenia sygnalizacji alarmowo-pożarowej podczas pożaru	1) interpretuje komunikaty centrali sygnalizacji pożarowej 2) obsługuje centralę sygnalizacji pożaru 3) obsługuje centralę dźwiękowego systemu ostrzegawczego 4) charakteryzuje dźwiękowy system ostrzegawczy
17) rozróżnia stałe urządzenia gaśnicze	1) wymienia rodzaje stałych urządzeń gaśniczych 2) opisuje zasadę działania stałych urządzeń gaśniczych 3) wskazuje parametry techniczne stałych urządzeń gaśniczych 4) rozpoznaje elementy stałych urządzeń gaśniczych na schematach 5) charakteryzuje sposoby wykorzystania instalacji stałych urządzeń gaśniczych podczas działań ratowniczych
18) charakteryzuje rodzaje wentylacji pożarowej	1) wymienia rodzaje instalacji wentylacji pożarowej według pełnionych funkcji 2) rozróżnia rodzaje wentylacji pożarowej 3) rozróżnia elementy instalacji wentylacji pożarowej 4) określa wymagania stawiane instalacjom wentylacji pożarowej 5) opisuje działanie systemów wentylacji pożarowej 6) opisuje możliwości wykorzystania wentylacji pożarowej w działaniach ratowniczych
19) rozróżnia i stosuje urządzenia wykorzystywane w sieciach i instalacjach przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę: a) charakteryzuje wykorzystanie źródła wody do celów przeciwpożarowych b) charakteryzuje przeciwpożarowe wymagania dla sieci wodociągowych c) charakteryzuje przeciwpożarowe instalacje wodociągowe	1) opisuje systemy sieci wodociągowych 2) wymienia rodzaje instalacji przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę 3) opisuje elementy instalacji przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę 4) opisuje parametry sieci i instalacji przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę 5) wykorzystuje sieci i instalacje przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę podczas ćwiczeń i działań gaśniczych
20) wykorzystuje sprzęt pożarniczy podczas podawania środków gaśniczych zgodnie z prawami i zasadami hydromechaniki: a) wskazuje zalety i wady pracy pomp pożarniczych w układzie szeregowym i równoległym b) charakteryzuje metody zapobiegania negatywnym zjawiskom, które występują w pompach i wężach podczas przepływu cieczy	1) wyjaśnia podstawowe pojęcia hydrostatyki i hydrodynamiki związane z podawaniem środków gaśniczych 2) opisuje cechy równoległego i szeregowego układu pracy pomp pożarniczych 3) wyjaśnia sposoby ograniczania niekorzystnych zjawisk występujących podczas dostarczania środka gaśniczego
21) stosuje zasady doboru i rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego	1) określa rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego dla wskazanego obiektu lub terenu

	<ol style="list-style-type: none"> 2) określa niezbędną ilość podręcznego sprzętu gaśniczego dla wskazanego obiektu lub terenu 3) wskazuje miejsca oraz warunki usytuowania podręcznego sprzętu gaśniczego 4) ocenia dobór podręcznego sprzętu gaśniczego dla budynku, obiektu budowlanego lub terenu
22) korzysta z dokumentacji budowlanej	<ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje rodzaje dokumentacji budowlanych 2) opisuje elementy konstrukcyjne budynku i instalacje w budynku na podstawie dokumentacji budowlanej 3) określa parametry budynku i parametry elementów budowlanych, na podstawie dokumentacji budowlanej 4) określa warunki bezpieczeństwa pożarowego na podstawie dokumentacji
23) rozróżnia rodzaje prac niebezpiecznych pod względem pożarowym i określa ogólne wskazania prewencyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje prace niebezpieczne pod względem pożarowym 2) opisuje zasady organizacji prac niebezpiecznych pod względem pożarowym 3) określa zabezpieczenia przeciwpożarowe dla wskazanej pracy
24) rozróżnia zagrożenia w procesie produkcji, transportu i magazynowania oraz przedstawia metody ich ograniczania: <ol style="list-style-type: none"> a) identyfikuje zagrożenia pożarowe, wybuchowe i inne miejscowe w procesie produkcji, transportu i magazynowania b) charakteryzuje zagrożenia pożarowe, wybuchowe i inne miejscowe w procesie produkcji, transportu i magazynowania c) przedstawia metody zabezpieczeń przed pożarem, wybuchem, innym miejscowym zagrożeniem w procesie produkcji, transportu i magazynowania d) charakteryzuje wymagania techniczno-budowlane i przeciwpożarowe dla obiektów produkcyjnych i magazynowych e) charakteryzuje wymagania w zakresie bezpieczeństwa podczas transportu materiałów niebezpiecznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje zagrożenia wskazanego procesu technologicznego 2) opisuje zabezpieczenia określonego procesu technologicznego 3) wskazuje zagrożenia pożarowe i inne miejscowe w transporcie 4) wskazuje przyczyny występowania zagrożeń pożarowych i innych miejscowych w transporcie 5) wymienia metody ograniczania zagrożeń pożarowych i innych miejscowych w transporcie
25) rozróżnia zagrożenia pożarowe i wybuchowe występujące na stacjach paliw i bazach paliw	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia podstawowe parametry pożarowe paliw 2) wskazuje miejsca występowania zagrożeń pożarowych i wybuchowych w stacjach paliw i bazach paliw 3) opisuje przyczyny występowania zagrożeń pożarowych i wybuchowych w stacjach paliw i bazach paliw
26) stosuje zasady profilaktyki pożarowej na stacjach paliw i w bazach paliw	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia techniczne oraz organizacyjne zabezpieczenia przeciwpożarowe w stacjach paliw i bazach paliw 2) ustala niezbędne zabezpieczenia przeciwpożarowe dla wskazanej stacji paliw lub bazy paliw na podstawie przepisów 3) analizuje dobór zabezpieczeń przeciwpożarowych dla wskazanej stacji paliw lub bazy paliw 4) ocenia zgodność zabezpieczenia przeciwpożarowego określonej stacji paliw lub bazy paliw z przepisami, normami oraz wiedzą techniczną

27) identyfikuje zagrożenia pożarowe w lasach: a) wyjaśnia przyczyny powstawania pożarów w lasach b) charakteryzuje stopień oraz kategorię zagrożenia pożarowego lasu	1) określa czynniki wpływające na zagrożenie pożarowe w lasach 2) wyjaśnia wpływ różnych czynników na stopień oraz kategorię zagrożenia pożarowego lasu
28) określa sposoby zabezpieczenia przeciwpożarowego obszarów leśnych	1) wymienia techniczne i organizacyjne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego obszarów leśnych 2) opisuje środki zabezpieczenia przeciwpożarowego obszarów leśnych 3) dobiera zabezpieczenia przeciwpożarowe dla wskazanego obszaru leśnego 4) dobiera zabezpieczenia przeciwpożarowe do kategorii zagrożenia pożarowego oraz stopnia zagrożenia pożarowego obszaru leśnego 5) ocenia zgodność z przepisami zabezpieczenia przeciwpożarowego wskazanego obszaru leśnego
29) rozpoznaje przyczyny zdarzeń stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia oraz mienia i środowiska: a) charakteryzuje zjawiska pożaru, wybuchu miejscowego, zagrożenia i poważnej awarii b) charakteryzuje czynniki mające wpływ na poziom zagrożenia pożarowego c) rozpoznaje ślady pożarowe	1) opisuje pojęcia zdarzeń niebezpiecznych (pożar, wybuch miejscowy, zagrożenie i poważna awaria) 2) wymienia przyczyny pożaru, wybuchu miejscowego, zagrożenia i poważnej awarii 3) rozpoznaje przyczyny pożaru, wybuchu miejscowego, zagrożenia i poważnej awarii na podstawie śladów pożarowych
30) ocenia zagrożenie wybuchem	1) wskazuje pomieszczenia zagrożone wybuchem 2) wskazuje strefy zagrożenia wybuchem 3) sporządza dokumentację klasyfikacyjną stref zagrożonych wybuchem 4) wskazuje źródła zapłonu 5) ocenia zagrożenia wybuchem pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych
31) opracowuje instrukcję bezpieczeństwa pożarowego oraz kartę charakterystyki obiektu lub terenu	1) gromadzi dane niezbędne do opracowania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego 2) umieszcza na planach obiektu elementy wymagane w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego 3) określa elementy niezbędne do umieszczenia w karcie charakterystyki obiektu lub terenu 4) wykonuje instrukcję bezpieczeństwa pożarowego 5) wykonuje kartę charakterystyki obiektu lub terenu
32) ocenia stan przygotowania obiektu budowlanego i terenu do prowadzenia działań ratowniczych: a) charakteryzuje rozwiązania techniczno-budowlane i instalacyjne obiektu budowlanego i terenu wykorzystywane podczas działań ratowniczych b) formułuje wymagania w zakresie przygotowania wskazanego obiektu budowlanego i terenu do działań ratowniczych	1) ocenia zgodność z przepisami wykonania instalacji i urządzeń przeciwpożarowych we wskazanym obiekcie budowlanym 2) ocenia zgodność z przepisami przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę dla wskazanego obiektu budowlanego lub terenu 3) ocenia zgodność z przepisami dróg pożarowych dla wskazanego obiektu budowlanego lub terenu
33) przeprowadza czynności kontrolno-rozpoznawcze	1) wskazuje podstawy prawne czynności kontrolno-rozpoznawczych 2) charakteryzuje zasady przeprowadzania czynności kontrolno-rozpoznawczych przez organy Państwowej Straży Pożarnej 3) wskazuje prawa i obowiązki kontrolującego i kontrolowanego 4) przeprowadza czynności kontrolno-rozpoznawcze w obiekcie budowlanym lub na terenie we wskazanym zakresie

	5) sporządza dokumentację z przeprowadzonych czynności kontrolno-rozpoznawczych (upoważnienie, protokół, opinia, zaświadczenie, decyzja)
BPO.04.3. Kierowanie działaniami ratowniczymi podczas pożarów, klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) prognozuje zagrożenia, które mogą wystąpić w trakcie prowadzenia działań ratowniczych	1) wymienia zagrożenia dla poszkodowanych oraz ratowników mogące wystąpić podczas działań ratowniczych 2) opisuje potencjalne zagrożenia związane z prowadzonymi działaniami ratowniczymi 3) określa sposoby i środki mające na celu minimalizację zagrożeń podczas działań ratowniczych
2) ocenia zagrożenia w miejscu prowadzenia działań ratowniczych: a) rozróżnia zagrożenia na podstawie wielkości zdarzenia b) rozróżnia zagrożenia na podstawie parametrów substancji niebezpiecznych c) analizuje zagrożenia na podstawie zniszczeń konstrukcji maszyn i urządzeń oraz obiektów budowlanych	1) rozróżnia czynniki identyfikowane na miejscu zdarzenia, które stanowią zagrożenia dla ratowników 2) określa przyczyny zagrożeń wtórnych występujących na miejscu zdarzenia 3) rozpoznaje zaistniałe zagrożenie na podstawie opisu sytuacji i dokumentacji
3) interpretuje wyniki pomiarów parametrów czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych występujących podczas działań ratowniczych: a) charakteryzuje jednostki miar stosowane w pomiarach parametrów czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych b) porównuje wyniki pomiarów wyrażone w różnych jednostkach miar c) wyznacza zasięg strefy zagrożenia na podstawie wyników pomiarów	1) przelicza jednostki parametrów czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych 2) oblicza zasięg stref niebezpiecznych i poziom czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych na podstawie wykonanych pomiarów 3) określa czynniki wpływające na poprawność wykonanych pomiarów
4) określa możliwości taktyczno-techniczne pododdziałów: a) charakteryzuje możliwości taktyczno-techniczne i zasady rozwinięć pododdziałów na poziomie interwencyjnym podczas zwalczania pożarów b) charakteryzuje możliwości taktyczno-techniczne i zasady rozwinięć pododdziałów na poziomie interwencyjnym podczas likwidacji skutków miejscowych zagrożeń c) charakteryzuje możliwości taktyczno-techniczne i zasady rozwinięć pododdziałów na poziomie interwencyjnym podczas likwidacji skutków klęsk żywiołowych	1) określa możliwość wykorzystania sił i środków pododdziałów na poziomie interwencyjnym podczas zwalczania pożarów, miejscowych zagrożeń, klęsk żywiołowych na podstawie danych i opisów 2) określa możliwości realizacji działań ratowniczych na podstawie charakterystyki taktyczno-technicznej zastępów
5) charakteryzuje zasady organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego: a) definiuje pojęcie krajowy system ratowniczo-gaśniczy b) charakteryzuje organizację krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze powiatu, województwa i kraju c) charakteryzuje zasady dysponowania podmiotów ratowniczych do działań	1) wskazuje podmioty wchodzące w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego 2) wskazuje zasady wzajemnej współpracy podmiotów wchodzących w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego 3) określa na podstawie dokumentacji wymaganą ilość sił i środków przeznaczonych do zadysponowania 4) opisuje pododdziały i oddziały taktyczne

<p>6) przeprowadza inspekcje gotowości operacyjnej jednostek włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje cele, zasady i zakres inspekcji gotowości operacyjnej jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej i jednostek ochotniczych straży pożarnych, stanowiska kierowania komendanta miejskiego lub powiatowego Państwowej Straży Pożarnej b) sporządza dokumentację inspekcji gotowości operacyjnej jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej i jednostek ochotniczych straży pożarnych, stanowiska kierowania komendanta miejskiego lub powiatowego Państwowej Straży Pożarnej c) opisuje przebieg inspekcji gotowości operacyjnej jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej i jednostek ochotniczych straży pożarnych, stanowiska kierowania komendanta miejskiego lub powiatowego Państwowej Straży Pożarnej 	<ul style="list-style-type: none"> 1) wypełnia dokumentację przebiegu inspekcji gotowości operacyjnej jednostek ratowniczo-gaśniczych 2) określa sposoby informowania o rozpoczęciu inspekcji gotowości operacyjnej jednostek ratowniczo-gaśniczych 3) opracowuje założenia ćwiczeń realizowanych w ramach inspekcji gotowości operacyjnej jednostek ratowniczo-gaśniczych 4) przeprowadza inspekcję gotowości operacyjnej jednostki ratowniczo-gaśniczej
<p>7) rozróżnia poziomy kierowania działaniem ratowniczym</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1) opisuje poziomy kierowania działaniem ratowniczym 2) wskazuje osoby uprawnione do kierowania działaniem ratowniczym dla wskazanego poziomu kierowania 3) określa poziom kierowania działaniem ratowniczym na podstawie wykorzystanych sił i środków oraz dokumentacji 4) podaje okoliczności i tryb przejmowania kierowania podczas działań ratowniczych
<p>8) charakteryzuje uprawnienia kierującego działaniem ratowniczym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) opisuje uprawnienia kierującego działaniem ratowniczym b) charakteryzuje tryb korzystania z uprawnień kierującego działaniem ratowniczym 	<ul style="list-style-type: none"> 1) wymienia sytuacje uprawniające kierującego działaniem ratowniczym do odstąpienia od zasad wykonywania działań uznanych powszechnie za bezpieczne 2) stosuje uprawnienia kierującego działaniem ratowniczym podczas działań ratowniczych na podstawie opisu zdarzenia 3) wymienia okoliczności odstąpienia od zasad wykonywania działań uznanych powszechnie za bezpieczne
<p>9) podejmuje decyzje podczas działań ratowniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) przeprowadza rozpoznanie na miejscu zdarzenia b) wypracowuje zamiar taktyczny c) wydaje rozkazy pododdziałom 	<ul style="list-style-type: none"> 1) wskazuje informacje z przedstawionego opisu prowadzenia działań ratowniczych mające wpływ na wypracowanie zamiaru taktycznego i wydane rozkazy 2) określa informacje z przedstawionego opisu prowadzenia działań ratowniczych stanowiące elementy do przeprowadzenia rozpoznania na miejscu zdarzenia 3) formułuje rozkazy w oparciu o możliwości taktyczno-techniczne zastępów
<p>10) kieruje działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) organizuje działania ratownicze b) przydziela zadania ratownikom c) kontroluje wykonywanie zadań przez ratowników 	<ul style="list-style-type: none"> 1) określa zakres prowadzonych działań ratowniczych w oparciu o możliwości techniczno-operacyjne zastępu 2) stosuje zasady postępowania ratowniczego oraz procedury ratownicze podczas kierowania działaniem ratowniczym 3) weryfikuje poprawność wykonywanych zadań

<p>11) dobiera siły i środki niezbędne do likwidacji zagrożenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> charakteryzuje zasady doboru sił i środków niezbędnych do zwalczania pożarów charakteryzuje zasady doboru sił i środków niezbędnych do likwidacji miejscowych zagrożeń przeprowadza kalkulację sił i środków niezbędnych do likwidacji zagrożenia 	<ol style="list-style-type: none"> podaje informacje niezbędne do realizacji działań ratowniczych podczas zwalczania pożarów i likwidacji miejscowych zagrożeń opisuje rodzaj sił i środków do zwalczania pożaru i likwidacji miejscowego zagrożenia określa ilość sił i środków do zwalczania pożaru i likwidacji miejscowego zagrożenia oblicza możliwości sił i środków do likwidacji zagrożenia
<p>12) dobiera taktykę ratowniczą i sprzęt do rodzaju zagrożenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> charakteryzuje metody zwalczania pożarów oraz sposoby likwidacji miejscowych zagrożeń stosuje zasady i metody wentylacji obiektów dobiera sprzęt do zwalczania pożarów oraz likwidacji miejscowych zagrożeń stosuje zasady i metody przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym (CBRNE) 	<ol style="list-style-type: none"> wybiera taktykę zwalczania pożarów i miejscowych zagrożeń wymienia zasady postępowania ratowniczego ze względu na zaistniałe zagrożenia określa sprzęt służący do realizacji zadań ratowniczych określa okoliczności wystąpienia zdarzenia o charakterze chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym (CBRNE) i sposoby minimalizacji eskalacji zagrożenia wskazuje metodę dekontaminacji skażeń stosuje zasady i metody dekontaminacji skażeń określa zasady przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z postępu cywilizacyjnego i stosowania towarów (substancji) niebezpiecznych
<p>13) kieruje ewakuacją ludzi, zwierząt i mienia ze strefy zagrożenia</p>	<ol style="list-style-type: none"> podaje sposób ewakuacji realizowany na miejscu działań ratowniczych określa okoliczności do rozpoczęcia ewakuacji dobiera sposób ewakuacji ludzi, zwierząt i mienia w zależności od rodzaju zagrożenia wskazuje kierunek ewakuacji na podstawie przeprowadzonego rozpoznania
<p>14) korzysta ze specjalistycznych programów, komputerowych baz danych i systemów teleinformatycznych wspomagających działania ratownicze:</p> <ol style="list-style-type: none"> opisuje możliwości wykorzystania komputerowych baz danych substancji niebezpiecznych korzysta ze specjalistycznych programów, komputerowych baz danych i systemów teleinformatycznych w celu analizy zagrożeń podczas akcji ratowniczych i wspomagania decyzji (np. Crash Recovery, System Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej, Ratownik) 	<ol style="list-style-type: none"> wprowadza dane do programów wspomagających działania ratownicze generuje raporty z programów wspomagających działania ratownicze odczytuje informacje z programów i baz danych wspomagających działania ratownicze
<p>15) korzysta z planów ratowniczych i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego podczas działań ratowniczych</p>	<ol style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje planów ratowniczych wyszukuje informacje istotne dla prowadzenia działań ratowniczych zawarte w planach ratowniczych i instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego interpretuje dane z dokumentacji obiektu podczas działań ratowniczych
<p>16) organizuje i utrzymuje łączność na miejscu działań ratowniczych:</p> <ol style="list-style-type: none"> charakteryzuje zasady organizacji łączności w sieciach radiowych UKF krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego 	<ol style="list-style-type: none"> odczytuje schemat łączności na miejscu akcji ratowniczej przekazuje informacje z przebiegu działań ratowniczych przyporządkowuje kryptonimy radiowe zgodnie z zasadami organizacji łączności w sieciach

<ul style="list-style-type: none"> b) charakteryzuje strukturę i przeznaczenie sieci radiowych c) stosuje metodykę postępowania podczas organizacji łączności na potrzeby kierującego działaniem ratowniczym poziomu interwencyjnego d) organizuje łączność na terenie działań ratowniczych z wykorzystaniem technicznych środków łączności 	<ul style="list-style-type: none"> radiowych UKF krajowego systemu ratowniczogąśniczego 4) tworzy sieć radiową na potrzeby realizacji działań ratowniczych
17) współpracuje z innymi służbami i podmiotami ratowniczymi podczas działań ratowniczych: <ul style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje zasady kierowania i współdziałania jednostek ochrony przeciwpożarowej w działaniach ratowniczych b) charakteryzuje zasady współpracy kierującego działaniem ratowniczym z innymi służbami ratowniczymi i podmiotami ratowniczymi podczas działań ratowniczych c) charakteryzuje zasady dysponowania grup specjalistycznych do działań 	<ul style="list-style-type: none"> 1) wskazuje okoliczności do zadysponowania innych służb i podmiotów ratowniczych w zależności od przebiegu działań ratowniczych 2) określa kompetencje innych służb i podmiotów ratowniczych podczas działań ratowniczych 3) wskazuje przesłanki do dysponowania grup specjalistycznych na miejsce zdarzenia 4) wskazuje służbę nadrzędną podczas różnych zdarzeń
18) współpracuje ze środkami masowego przekazu	<ul style="list-style-type: none"> 1) gromadzi niezbędne dane w celu udzielenia informacji przedstawicielom mediów 2) wskazuje osoby upoważnione do udzielenia wywiadu 3) określa zasady udzielania informacji prasowej 4) charakteryzuje zasady współpracy podczas spotkania z dziennikarzami 5) udziela wywiadu w zakresie przysługujących mu kompetencji
19) sporządza dokumentację związaną z prowadzeniem działań ratowniczych	<ul style="list-style-type: none"> 1) wymienia dokumentację związaną z prowadzonymi działaniami ratowniczymi 2) gromadzi dane niezbędne do wypełnienia dokumentacji z miejsca prowadzenia działań ratowniczych 3) uzupełnia formularze dokumentów określone w przepisach prawa dotyczących krajowego systemu ratowniczogąśniczego 4) wypełnia dokumentację związaną z prowadzeniem działań ratowniczych
20) analizuje przebieg działań ratowniczych: <ul style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje składniki czasu operacyjnego b) sporządza analizę akcji ratowniczej c) wykonuje szkic sytuacyjny z naniesieniem sił i środków 	<ul style="list-style-type: none"> 1) wymienia zasady sporządzenia analizy zdarzenia 2) rozpoznaje znaki taktyczne ze szkicu sytuacyjnego 3) dobiera znaki taktyczne w celu sporządzenia szkicu sytuacyjnego 4) sporządza szkic sytuacyjny z miejsca prowadzonych działań ratowniczych 5) identyfikuje składniki czasu operacyjnego
21) charakteryzuje budowę i zasadę działania maszyn i urządzeń stosowanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej: <ul style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje materiały do budowy wybranych części maszyn b) charakteryzuje budowę i zastosowanie wybranych części maszyn 	<ul style="list-style-type: none"> 1) wskazuje rodzaj maszyn i urządzeń stosowanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej na podstawie charakterystycznego elementu ich budowy 2) podaje przykłady maszyn prostych stosowanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej 3) opisuje zasadę działania maszyn i urządzeń stosowanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej
22) charakteryzuje wymagania techniczne sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych:	<ul style="list-style-type: none"> 1) określa wydajność sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych na podstawie ich parametrów 2) identyfikuje sprzęt na podstawie przedstawionych parametrów

<ul style="list-style-type: none"> a) wylicza parametry techniczne elementów wyposażenia i środków ochrony indywidualnej strażaka b) charakteryzuje parametry techniczne pomp, armatury i osprzętu pożarniczego c) charakteryzuje parametry techniczne sprzętu i narzędzi ratowniczych d) charakteryzuje parametry techniczne pojazdów pożarniczych 	<ul style="list-style-type: none"> 3) określa wyposażenie pojazdów ratowniczych w oparciu o normatywy wyposażenia
23) określa możliwości taktyczno-techniczne sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych: <ul style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje właściwości eksploatacyjno-użytkowe elementów wyposażenia i środków ochrony indywidualnej strażaka b) charakteryzuje właściwości eksploatacyjno-użytkowe pomp, armatury i osprzętu pożarniczego c) charakteryzuje właściwości eksploatacyjno-użytkowe sprzętu i narzędzi ratowniczych d) charakteryzuje właściwości eksploatacyjno-użytkowe pojazdów pożarniczych 	<ul style="list-style-type: none"> 1) wskazuje czas pracy sprzętu i narzędzi ratowniczych w oparciu o ich właściwości eksploatacyjno-użytkowe 2) określa możliwość zastosowania sprzętu na podstawie tabel i schematów z informacjami o jego parametrach technicznych 3) określa ilość sprzętu, który może być wykorzystany w związku z realizacją działań ratowniczych 4) określa możliwość zastosowania pojazdów pożarniczych ze względu na ich wyposażenie
24) dobiera rodzaj sprzętu do prowadzonych działań ratowniczych <ul style="list-style-type: none"> a) stosuje elementy wyposażenia i środków ochrony indywidualnej strażaka adekwatne do prowadzonych działań ratowniczych b) stosuje pompy, armaturę i osprzęt pożarniczy adekwatne do prowadzonych działań ratowniczych c) stosuje sprzęt i narzędzia ratownicze adekwatne do prowadzonych działań ratowniczych 	<ul style="list-style-type: none"> 1) opisuje sprzęt do prowadzenia działań ratowniczych w oparciu o przeprowadzone rozpoznanie sytuacji 2) podaje możliwość zastosowania określonego sprzętu podczas działań ratowniczych ze względu na ich parametry 3) wskazuje sprzęt zastępczy, który może być wykorzystany podczas działań ratowniczych 4) określa rodzaj pojazdu użytego w działaniach ratowniczych
25) wykonuje dozwolone czynności codziennej obsługi sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych	<ul style="list-style-type: none"> 1) rozróżnia czynności stanowiące codzienną obsługę sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych 2) przeprowadza codzienną obsługę sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych według dokumentacji 3) wypełnia dokumentację dotyczącą przeprowadzenia obsługi codziennej sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych
26) monitoruje czynności związane z obsługą techniczną sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych: <ul style="list-style-type: none"> a) nadzoruje konserwację sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych b) sprawuje kontrolę nad czynnościami związanymi z obsługą techniczną sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych 	<ul style="list-style-type: none"> 1) identyfikuje przyczynę awarii sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych na podstawie uszkodzenia 2) opisuje sposoby przeprowadzenia konserwacji sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych 3) wypełnia dokumentację obsługi codziennej sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych
27) organizuje przegląd sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych: <ul style="list-style-type: none"> a) charakteryzuje zasady przeglądu jednostek sprzętowych b) sporządza harmonogram realizacji przeglądu jednostek sprzętowych 	<ul style="list-style-type: none"> 1) wskazuje konieczność przeprowadzenia serwisu sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych na podstawie stopnia jego zużycia 2) wskazuje czasookresy przeglądu sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych 3) wymienia zakres czynności podczas przeglądu sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych
28) kieruje eksploatacją sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych: <ul style="list-style-type: none"> a) wyjaśnia zasady obsługi codziennej i okresowej sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych 	<ul style="list-style-type: none"> 1) rozróżnia rodzaje przeglądów sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych 2) określa zakres czynności związanych z konserwacją sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych

b) nadzoruje proces realizacji obsługi codziennej i okresowej sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych	3) sprawdza poprawność wypełnienia karty obsługi pojazdów i sprzętu do prowadzenia działań ratowniczych
29) rozróżnia zasady działania specjalistycznych grup ratowniczych: a) rozróżnia jednostki realizujące ratownictwo w zakresie specjalistycznym b) charakteryzuje standard gotowości operacyjnej c) charakteryzuje zakres zadań ratownictwa specjalistycznego	1) wymienia czynności ratownicze realizowane przez specjalistyczne grupy ratownicze 2) określa rodzaj poziomu gotowości specjalistycznych grup ratowniczych na podstawie wyposażenia i liczby ratowników 3) identyfikuje czynności realizowane przez specjalistyczne grupy ratownicze
30) rozróżnia zasady organizacji działań ratowniczych	1) dobiera rodzaj procedury ratowniczej do zastosowania na podstawie rozwoju akcji ratowniczej 2) określa charakterystyczne czynności w procedurze ratowniczej 3) określa postępowanie ratownicze na podstawie zasad i procedur
BPO.04.4. Kierowanie przebiegiem służby	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) planuje i organizuje przebieg służby zgodnie z regulaminami: a) opracowuje plan służby b) wypełnia dokumentację przebiegu służby	1) wymienia obowiązki strażaka pełniącego służbę wartowniczą 2) sporządza rozkaz dzienny dotyczący obsady służby wewnętrznej 3) sporządza harmonogramy pełnienia służby wewnętrznej
2) utrzymuje dyscyplinę służbową u podwładnych oraz podczas dowodzenia w pododdziałach: a) przeprowadza zmianę służby w podziale bojowym b) przeprowadza zmianę służby wewnętrznej	1) wydaje polecenia podwładnym podczas pełnienia funkcji dowódcy 2) wydaje komendy podczas apelu 3) wydaje komendy podczas zmiany służby wewnętrznej
3) prowadzi dokumentację związaną z przebiegiem służby	1) wypełnia książkę podziału bojowego 2) sporządza raporty służbowe, meldunki, notatki służbowe i wyjaśniające 3) charakteryzuje tryb postępowania z dokumentami służbowymi 4) określa adresata dokumentu z zachowaniem drogi służbowej
4) organizuje prace biurowe zgodnie z instrukcją kancelaryjną: a) charakteryzuje instrukcję kancelaryjną b) wypełnia dziennik korespondencyjny i podawczy	1) nadaje numery sprawom wchodzącym i wychodzącym z jednostki organizacyjnej zgodnie z przepisami instrukcji kancelaryjnej 2) opisuje zasady ochrony dokumentów związanych ze służbą przed osobami niepowołanymi
5) identyfikuje zagrożenia dla zdrowia psychicznego i dobrego funkcjonowania strażaka w służbie	1) opisuje wpływ cech osobowościowych na funkcjonowanie strażaka w służbie 2) wymienia zagrożenia zdrowia psychicznego w służbie 3) wyjaśnia istotę wypalenia zawodowego 4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem
6) buduje pozytywne relacje w grupie podczas pełnienia służby	1) opisuje fazy rozwoju grupy 2) rozróżnia cele indywidualne i grupowe 3) identyfikuje role społeczne w grupie 4) wymienia pożądane cechy dowódcy 5) wymienia funkcje kierowania zespołem 6) wskazuje sposoby motywowania podwładnych 7) przedstawia etapy procesu podejmowania decyzji
7) opracowuje plany doskonalenia zawodowego	1) opisuje zasady doskonalenia zawodowego realizowanego w jednostce ratowniczo-gaśniczej

	2) sporządza scenariusz ćwiczeń dotyczący badania wstępnego z kwalifikowanej pierwszej pomocy 3) opracowuje plan doskonalenia zawodowego dla wskazanego stanowiska służbowego
8) prowadzi doskonalenie zawodowe: a) objaśnia, na czym polega merytoryczne i metodyczne przygotowanie do zajęć dydaktycznych b) przygotowuje środki dydaktyczne wykorzystywane w doskonaleniu zawodowym	1) prowadzi ćwiczenia i szkolenia zgodnie z przyjętym scenariuszem 2) wykorzystuje środki dydaktyczne odpowiednio do założeń opisanych w scenariuszach
9) prowadzi zajęcia doskonalące sprawność fizyczną w trakcie służby: a) charakteryzuje cele i zadania zajęć doskonalących sprawność fizyczną realizowanych w Państwowej Straży Pożarnej b) dobiera formy i metody stosowane w procesie realizacji zajęć doskonalących sprawność fizyczną c) prowadzi zajęcia doskonalące sprawność fizyczną w trakcie służby	1) opisuje zasady przeprowadzenia rozgrzewki 2) wymienia rodzaje ćwiczeń doskonalących sprawność fizyczną realizowanych w Państwowej Straży Pożarnej 3) nadzoruje wykonywanie ćwiczeń doskonalących sprawność fizyczną realizowanych w Państwowej Straży Pożarnej
10) organizuje zawody sportowe: a) charakteryzuje zasady i reguły gier sportowych b) charakteryzuje sprzęt stosowany w sporcie pożarniczym c) charakteryzuje zasady rozgrywania konkurencji sportu pożarniczego	1) stosuje zasady i reguły gier sportowych podczas sędziowania 2) wymienia sprzęt boiskowy do poszczególnych konkurencji sportu pożarniczego 3) opracowuje regulamin turnieju w oparciu o obowiązujący regulamin sportu pożarniczego
11) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań: a) sporządza zestawienia zbiorcze z danych powtarzalnych b) ustala siły i środki będące w dyspozycji stanowiska kierowania na podstawie Systemu Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej	1) tworzy zestawienie wycofanego sprzętu ratowniczego 2) dysponuje do zdarzenia pojazdy ratownicze 3) opracowuje prezentację multimedialną wspomagającą proces doskonalenia zawodowego wykorzystującą zdjęcia i materiał wideo
BPO.04.5. Język obcy zawodowy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych
2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy	1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu 2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje 3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu 4) układa informacje w określonym porządku

instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)	
3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi 2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) 3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko 4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze 5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji
4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia 3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób 4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi 5) pyta o upodobania i intencje innych osób 6) stosuje zwroty i formy grzecznościowe 7) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) 2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym 3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym 4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał np. prezentację
6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne	1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego 2) współdziała z innymi osobami realizując zadania językowe 3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych 4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy 5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa

	6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne
BPO.04.6. Kompetencje personalne i społeczne	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej	1) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy 2) stosuje zasady rzetelności, lojalności i uczciwości zawodowej
2) planuje działania i zarządza czasem	1) sporządza harmonogram realizacji wskazanego zadania 2) realizuje zadania zgodnie z harmonogramem 3) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań
3) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania	1) wyjaśnia zakres odpowiedzialności za podejmowane decyzje i działania 2) analizuje zasady i procedury wykonania zadania 3) wylicza formy nagród i kar stosowanych w służbie
4) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	1) wskazuje metody i sposoby rozwiązywania problemów 2) stosuje metody i sposoby rozwiązania problemów 3) podejmuje inicjatywę w nietypowej sytuacji 4) ocenia różne opcje działania
5) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	1) wskazuje przyczyny sytuacji stresogennych 2) opisuje przyczyny sytuacji stresogennych 3) minimalizuje skutki stresu
6) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w wybranym zawodzie 2) wymienia kierunki rozwoju zawodowego 3) stosuje formy aktualizacji wiedzy 4) planuje własny rozwój zawodowy
7) negocjuje warunki porozumień	1) opisuje warunki współpracy i porozumień 2) opracowuje treść prostej umowy
8) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	1) opisuje zasady komunikacji interpersonalnej 2) rozpoznaje komunikaty niewerbalne 3) interpretuje komunikaty niewerbalne 4) stosuje aktywne metody słuchania 5) stosuje zasady poprawności językowej
9) współpracuje w zespole	1) rozpoznaje przydzielone zadanie w pododdziale podczas ćwiczeń i działań ratowniczych 2) opisuje zasady współpracy w zespole 3) wykonuje zadania w ramach pracy zespołowej
BPO.04.7. Organizacja pracy małych zespołów	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) wyznacza zadania dla członków zespołu 2) analizuje przebieg wykonania przez członków zespołu przydzielonych zadań 3) dąży do powstania norm grupowych oraz dochodzenia do zwartości grupy 4) monitoruje pracę zespołu
2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	1) rozpoznaje mocne i słabe strony swoich współpracowników 2) rozwija umiejętności zawodowe swoich współpracowników

	3) motywuje do różnego rodzaju zachowań swoich współpracowników
3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	1) analizuje umiejętności zawodowe członków grupy 2) dopasowuje spośród członków zespołu osoby do wykonania danego zadania zawodowego uwzględniając ich wiedzę
4) monitoruje i ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań	1) dobiera metody i techniki pracy w zespole do wykonania zadań zawodowych 2) analizuje osiągnięte wyniki pracy swoich członków zespołu
5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	1) poszerza wiedzę zawodową związaną z podstawowymi zadaniami zawodowymi 2) doskonali się wspólnie z członkami zespołu, uwzględniając nowe rozwiązania technologiczne i nowy sprzęt pojawiający się w branży 3) akceptuje nowe sposoby realizacji zadania zaproponowane przez członków zespołu zwiększające wzajemną odpowiedzialność 4) dokonuje prostych modernizacji stanowiska pracy

WARUNKI REALIZACJI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE TECHNIK POŻARNICTWA

Szkoła prowadząca kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Wyposażenie szkoły niezbędne do realizacji kształcenia w kwalifikacji BPO.03. Wykonywanie działań ratowniczych

Pracownia fizykochemii wyposażona w: eksplozometr, pirometr oraz zestawy termopar, analizator spalin, kalorymetr, dygestorium, aparaty i urządzenia do wyznaczania temperatury samozapłonu, zapłonu, zapalenia, aparat do badania palności metodą wskaźnika tlenowego, aparaturę do badania i obserwacji wybuchów mieszanin gazowo-powietrznych, par cieczy palnych z powietrzem, pyłowo-powietrznych, aparaturę do demonstracji wytwarzania i działania środków gaśniczych, zestaw do identyfikacji i neutralizacji kwasów, zasad i substancji ropopochodnych, zestaw do badania chłonności sorbentów.

Pracownia sprzętu ratowniczego wyposażona w: przyrządy do serwisowania sprzętu ochrony układu oddechowego, urządzenia i przyrządy do serwisowania chemoodpornych ubrań gazoszczelnych, urządzenia do symulacji podawania środków gaśniczych, przyrządy do przeprowadzania prób ciśnieniowych węży, urządzenia do taśmowania węży oraz naprawy i konserwacji pozostałego sprzętu i armatury wodnej i pianowej, sprzęt do konserwacji pilarek do drewna oraz stali i betonu, przekroje urządzeń i jednostek wyposażenia technicznego, instrukcje obsługi i konserwacji, zestaw norm i dokumentacji techniczno-ruchowych dotyczących urządzeń i jednostek wyposażenia technicznego.

Pracownia ratownictwa medycznego wyposażona w sprzęt i urządzenia określone w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 8 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2195, z późn. zm.).

Pracownia taktyki zwalczania pożarów wyposażona w:

- stanowisko kierowania wyposażone w stół dyspozytorski, telefony stacjonarne, radiotelefon bazowy oraz radiotelefony nasobne, terminal statusów, elektroniczny system nawigacji satelitarnej, rejestrator rozmów telefonicznych i korespondencji radiowej, interaktywną mapę pogody, planszową i cyfrową mapę dowolnego obszaru, komplet dokumentacji (instrukcje, plany) dotyczącej działań gaśniczych,
- stanowisko współpracy z mediami,
- stanowisko do wykonywania szkiców sytuacyjnych.

Pracownia działań ratowniczych wyposażona w:

- schematy budowy oraz modele pojazdów samochodowych,
- schematy postępowania ratowniczego,
- stanowiska komputerowe z oprogramowaniem do symulacji zdarzeń, wypracowania i wspomagania decyzji,
- stanowisko do wykonywania pomiarów parametrów fizykochemicznych substancji chemicznych oraz ich interpretacji,
- stanowisko do pokazów reakcji chemicznych,
- stanowisko pobierania próbek substancji chemicznych,
- modele układów podpór do stabilizacji elementów uszkodzonych obiektów budowlanych.

Poligon pożarniczy wyposażony w:

- symulator rozgorzenia (komorę ogniową),
- trenażer do działań podczas zwalczania pożarów,
- stanowiska spalania i gaszenia gazów, cieczy i ciał stałych,
- stanowisko do ćwiczeń gaszenia pojazdów,
- stanowiska do symulacji katastrof budowlanych,
- stanowiska do ewakuacji ludzi ze studni, kanałów, osuwisk,
- stanowiska do symulacji katastrof w transporcie drogowym, szynowym i lotniczym,
- stanowiska do kontrolowania wycieków i przemieszczania substancji niebezpiecznych,
- stanowiska do ratownictwa i samoratownictwa z wysokości,
- wielokondygnacyjny obiekt do ćwiczeń z drabinami pożarniczymi, sprzętem ratowniczym i ewakuacyjnym wewnątrz i na zewnątrz,
- stanowisko do ćwiczeń z samochodami i drabiną mechaniczną, podestem ratowniczym oraz żurawiami samojezdnymi,
- stanowiska do ćwiczeń w różnych warunkach eksploatacji sprzętu ratownictwa technicznego,
- poligonowe stanowisko kierowania (punkt alarmowy),
- salę do instruktażu stanowiskowego,
- komorę dymową wykonaną zgodnie z przepisami dotyczącymi Państwowej Straży Pożarnej.

Kształcenie w zakresie kwalifikacji BPO.03. Wykonywanie działań ratowniczych należy rozpocząć od przeszkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej, którego celem jest przygotowanie do pełnienia służby w jednostkach ochrony przeciwpożarowej. W trakcie przeszkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej należy zrealizować kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej.

Wposażenie szkoły niezbędne do realizacji kształcenia w kwalifikacji BPO.04. Zarządzanie działaniami ratowniczymi

Pracownia przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę, sygnalizacji pożarowej i stałych urządzeń gaśniczych wyposażona w zestaw obrazujący budowę i zasadę działania stałych urządzeń gaśniczych, systemu sygnalizacji pożarowej, klap dymowych.

Pracownia informatycznego wspomagania działań ratowniczo-gaśniczych wyposażona w stanowiska komputerowe z pakietem programów biurowych i oprogramowaniem do wspomagania dowodzenia, drukarką, skanerem i projekтором multimedialnym.

Pracownia mechaniki i budownictwa wyposażona w:

- modele maszyn prostych, mechanizmów i rozwiązań konstrukcyjnych przenoszenia napędu,
- rysunki, dokumentacje techniczne, zestaw norm, projekty budowlane,
- modele, przekroje zabezpieczeń i urządzeń przeciwpożarowych.

Pracownia sprzętu ratowniczego wyposażona w:

- przyrządy do serwisowania sprzętu ochrony układu oddechowego,
- urządzenia i przyrządy do serwisowania chemoodpornych ubrań gazoszczelnych,
- urządzenia do symulacji podawania środków gaśniczych, przyrządy do przeprowadzania prób ciśnieniowych węży,
- urządzenia do taśmowania węży oraz naprawy i konserwacji pozostałego sprzętu i armatury wodnej i pianowej,
- sprzęt do konserwacji pilarek do drewna oraz stali i betonu,
- przekroje urządzeń i jednostek wyposażenia technicznego,

- instrukcje obsługi i konserwacji,
- zestaw norm i dokumentacji techniczno-ruchowych dotyczących urządzeń i jednostek wyposażenia technicznego.

Pracownia taktyki zwalczania pożarów wyposażona w:

- stanowisko kierowania wyposażone w stół dyspozytorski, telefony stacjonarne, radiotelefon bazowy oraz radiotelefony nasobne, terminal statusów, elektroniczny system nawigacji satelitarnej, rejestrator rozmów telefonicznych i korespondencji radiowej, interaktywną mapę pogody, planszową i cyfrową mapę dowolnego obszaru, komplet dokumentacji (instrukcje, plany) dotyczącej działań gaśniczych,
- stanowisko współpracy z mediami,
- stanowisko do wykonywania szkiców sytuacyjnych.

Pracownia działań ratowniczych wyposażona w:

- schematy budowy oraz modele pojazdów samochodowych, schematy postępowania ratowniczego,
- stanowiska komputerowe z oprogramowaniem do symulacji zdarzeń, wypracowania i wspomagania decyzji, stanowisko do wykonywania pomiarów parametrów fizykochemicznych substancji chemicznych oraz ich interpretacji,
- stanowisko do pokazów reakcji chemicznych,
- stanowisko pobierania próbek substancji chemicznych,
- modele układów podpór do stabilizacji elementów uszkodzonych obiektów budowlanych.

Sala gimnastyczna wyposażona w:

- sprzęt gimnastyczny,
- sprzęt do uprawiania dyscyplin indywidualnych i zespołowych,
- sprzęt i urządzenia do sportu pożarniczego.

Poligon pożarniczy wyposażony w:

- komorę rozgorzeniową (komorę ogniową),
- trenażer do działań podczas zwalczania pożarów,
- stanowiska spalania i gaszenia gazów, cieczy i ciał stałych,
- stanowisko do ćwiczeń gaszenia pojazdów,
- stanowiska do symulacji katastrof budowlanych,
- stanowiska do ewakuacji ludzi ze studni, kanałów, osuwisk,
- stanowiska do symulacji katastrof w transporcie drogowym, szynowym i lotniczym,
- stanowiska do kontrolowania wycieków i przemieszczania substancji niebezpiecznych,
- stanowiska do ratownictwa i samoratownictwa z wysokości,
- wielokondygnacyjny obiekt do ćwiczeń z drabinami pożarniczymi, sprzętem ratowniczym i ewakuacyjnym wewnątrz i na zewnątrz,
- stanowisko do ćwiczeń z samochodami i drabiną mechaniczną, podestem ratowniczym oraz żurawiami samojezdnymi,
- stanowiska do ćwiczeń w różnych warunkach eksploatacji sprzętu ratownictwa technicznego,
- poligonowe stanowisko kierowania (punkt alarmowy),
- salę do instruktażu stanowiskowego,
- komorę dymową wykonaną zgodnie z przepisami dotyczącymi Państwowej Straży Pożarnej.

Szkoła prowadząca kształcenie w zawodzie technik pożarnictwa posiada jednostkę ratowniczo-gaśniczą z wyposażeniem, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 8 ust. 4 pkt 2 tej ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1313, z późn. zm.). Szkoła formuje pododdziały w ramach centralnego odwodu operacyjnego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Miejsce realizacji praktyk zawodowych: szkolna jednostka ratowniczo-gaśnicza, komendy miejskie i powiatowe Państwowej Straży Pożarnej na terenie kraju, inne podmioty krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Praktyka zawodowa organizowana jest w systemie dziennym i zmianowym – służby w jednostce ratowniczo-gaśniczej.

Liczba tygodni przeznaczonych na realizację praktyk zawodowych: 8 tygodni.

MINIMALNA LICZBA GODZIN KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO DLA KWALIFIKACJI WYODRĘBNIONYCH W ZAWODZIE¹⁾

BPO.03. Wykonywanie działań ratowniczych	
Nazwa jednostki efektów kształcenia	Liczba godzin
BPO.03.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	32
BPO.03.2. Obsługa sprzętu ratowniczego	320
BPO.03.3. Wykonywanie czynności ratowniczych podczas pożarów, klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń	256
BPO.03.4. Wykonywanie zadań związanych z przebiegiem służby	64
BPO.03.5. Język obcy zawodowy	32
Razem	704
BPO.03.6. Kompetencje personalne i społeczne ²⁾	
BPO.03.7. Organizacja pracy małych zespołów ²⁾	

BPO.04. Zarządzanie działaniami ratowniczymi	
Jednostka efektów kształcenia	Liczba godzin
BPO.04.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	32
BPO.04.2. Identyfikowanie zagrożeń	256
BPO.04.3. Kierowanie działaniami ratowniczymi podczas pożarów, klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń	320
BPO.04.4. Kierowanie przebiegiem służby	64
BPO.04.5. Język obcy zawodowy	32
Razem	704
BPO.04.6. Kompetencje personalne i społeczne ²⁾	
BPO.04.7. Organizacja pracy małych zespołów ²⁾	

¹⁾ W szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, przewidzianego dla kształcenia zawodowego w danym typie szkoły, zachowując, z wyjątkiem szkoły policealnej kształcącej w formie stacjonarnej lub zaocznej, minimalną liczbę godzin wskazanych w tabeli dla efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

²⁾ Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.